

USAID
AMERİKA XALQINDAN

Şəffaflıq Naminə Vətəndaş Cəmiyyəti Layihəsi (ECSOFT)

CİNAYƏT YOLU İLƏ ƏLDƏ EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN VƏ YA DİGƏR ƏMLAKIN LEQALLAŞDIRILMASINA VƏ TERRORÇULUĞUN MALİYYƏLƏŞDİRİLMƏSİNƏ QARŞI MÜBARİZƏ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNVERİCİLİYİNİN MÜVAFIQ TƏLƏBLƏRİNƏ DAİR METODİK VƏSAİT

Bakı - 2019

MÜNDƏRİCAT

Giriş	3
Anlayışlar	6
Daxili nəzarət sistemi: ümumi məlumat	8
Məsul şəxsin təyin edilməsi	9
Daxili auditorun təyin edilməsi	9
Qayda və prosedurların hazırlanması və təsdiq edilməsi	10
Müştərilərin və benefisiarların eyniləşdirilməsi və verifikasiyası	10
Şübhəli əməliyyatlar	12
İşə qəbul və işçilərin yoxlanılması	13
Təlimlərin keçirilməsi	13
Ədliyyə Nazirliyinin yoxlaması	13
Qanunvericilikdə nəzərdə tutulan sanksiya	15
Qaynar xətlər	18
Mənbələr	18
Sənəd nümunələri	19
1. Məsul şəxsin təyin edilməsi barədə Əmr;	
2. Daxili auditorun təyin edilməsi barədə Əmr;	
3. Daxili qayda və prosedurların təsdiq edilməsinə dair Əmr;	
4. Məlumatların sənədləşdirilməsi və məxfiliyin təmin edilməsi Qaydaları;	
5. İşə qəbul və işçilərin yoxlanması qaydaları;	
6. Müştərinin və benefisiarın eyniləşdirilməsi və verifikasiyası üzrə daxili qayda və prosedurlar;	
7. Monitoring olunmalı əməliyyatların aşkarlanması meyarları (indikatorlar);	
8. Şübhəli əməliyyatların aşkarlanması, qarşısının alınması və məlumatların Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə təqdim olunması üzrə Qaydalar;	
9. QHT tərəfindən daxili nəzarət sistemlərinin hazırlanması ilə bağlı tələblərin icrasına dair Yoxlama Vərəqi;	
10. Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 31 oktyabr 2014-cü il tarixli 10-N nömrəli Qərarı.	

“Bu nəşr Amerika Birləşmiş Ştatlarının Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) vasitəsilə və Amerika xalqının köməyi sayəsində ərsəyə gəlmişdir. Nəşrin məzmunu MG Consulting MMC-yə məxsusdur və heç bir halda USAID və ABŞ hökumətinin mövqeyini əks etdirmir”.

Giriş

2009-cu ildə qəbul edilmiş “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Qanun qeyri-hökumət təşkilatları, o cümlədən xarici qeyri-hökumət təşkilatlarının filial və ya nümayəndəlikləri üçün (bundan sonra – “QHT”) bir sıra öhdəliklər yaratmışdır.

Qanunun məqsədi - cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və ya terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı hüquqpozumaların aşkar edilməsi və qarşısının alınması üçün hüquqi mexanizmin yaradılmasına, belə pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə maliyyə sistemindən istifadə olunması imkanlarını istisna edən şəraitin yaradılmasına, bu sahədə dövlətin və cəmiyyətin maraqlarının qorunmasına yönəlmişdir.

Bu Qanun: a) QHT-ləri “monitorinq iştirakçılarına” aid edir (maddə 4.0.9); və b) “cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı daxili nəzarət sisteminin hazırlanması və həyata keçirilməsini” tələb edir (maddə 5 və 12).

Eyni zamanda, İnzibati Xətalər Məcəlləsində qeyd edilən qanunun pozulmasına və “daxili nəzarət sisteminin tətbiq edilməməsinə” görə 8000-15000 manat məbləğində cərimə müəyyən edilib. QHT-lərə münasibətdə bu qanuna riayət olunmasının yoxlanılması səlahiyyəti Ədliyyə Nazirliyinə həvalə edilib.

QHT-lərin spesifik fəaliyyətlə məşğul olmasını nəzərə alaraq hazırki Təlimat QHT-lərə yardım etmək məqsədi ilə hazırlanıb. QHT Təlimatdakı biliklərə yiyələndikdə özünü terrorizmin maliyyələşdirilməsində və çirkli pulların yuyulmasında istifadə edilən müxtəlif metodlardan sığortalaya, öz gəlir mənbələrinin şəffaflığını və benefisiarlarına yardımını fasiləsiz şəkildə təmin edə bilər.

FATF¹-in 8 sayılı Təvsiyyəsinin məqsədlərindən biri terror təşkilatları tərəfindən QHT-lərin qanuni məqsədlər üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitləri terror məqsədləri üçün gizlətmək və ya gizli şəkildə yönəltmək üçün istifadə edilməməsini təmin etməkdir.

Bu sui-istifadə halları təkcə terror fəaliyyətlərinə şərait yaratmır, həm də donorların inamını sarsıdır və QKT-lərin dürüstlüyünə olan inama xələl gətirir. Buna görə də QKT sektorunun terrorizmin maliyyələşdirilməsində istifadə olunmaqdan müdafiə edilməsi həm terrorizmə qarşı global mübarizənin mühüm komponentidir, həm də QHT-lərin dürüstlüyünə inamın və bu sektorda donor toplumunun qorunub saxlanması üçün zəruri addımdır.

Həmçinin bu tədbirlərin elə tərzdə həyata keçirilməsi önəmlidir ki, ölkələrin Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsində və insan hüquqlarına dair beynəlxalq hüquq normalarında nəzərdə tutulan öhdəliklərinə hörmət edilmiş olsun.

Terrorizmin maliyyələşdirilməsində QHT-lərdən istifadə edilməsinə qarşı milli reaksiya tədbirlərinin hazırlanmasında çeviklik önəmlidir, belə ki, terrorizmin maliyyələşdirilməsi təhlükəsi dəyişkən xarakterli olduğuna görə zaman keçdikcə həmin tədbirlərin təkmilləşdirilməsinə imkan yaradılmalıdır.

Belə tədbirlər hesabatlılığa şərait yaratmalı və xeyriyyə vəsaitlərinin və xidmətlərinin nəzərdə tutulan qanuni benefisiarlara çatacağına QHT-lər arasında, donor toplumunda və geniş ictimaiyyətdə olan inamı daha da artırmalıdır. QHT-lərin idarə olunmasında və fəaliyyətlərində

¹ Çirkli pulların yuyulması ilə mübarizə üçün maliyyə tədbirlərinin hazırlanması üzrə qrup (hökumətlərarası təşkilat).

yüksək dərəcədə hesabatlılığa, dürüstlüyə və ictimaiyyətin onlara inamına nail olmağa şərait yaradan sistemlər QHT-lərdən terrorizmin maliyyələşdirilməsində istifadə olunmamasını təmin etmənin ayrılmaz tərkib hissəsidir. Tədbirlər görülərkən xeyriyyəçilik fəaliyyətinin günahsız və qanuni benefisiarlarına onların mənfi təsirini mümkün olan dərəcədə minimuma endirməyə çalışmaq lazımdır.

Bu işi yerinə yetirərkən ölkələr fəaliyyətləri və ya xarakteristikaları ilə əlaqədar olaraq terrorizmin maliyyələşdirilməsində istifadə edilmək riski altında ola bilən QHT sektoruna aid təşkilatların xüsusiyyətlərini və növlərini müəyyənləşdirmək üçün bütün müvafiq informasiya mənbələrindən istifadə etməlidirlər. Risklərin qiymətləndirilməsinə əsaslanan yanaşma vasitəsilə müəyyən edilmiş risklərə mütənəsib olmalıdır.

Terrorizmin maliyyələşdirilməsində QHT-lərdən istifadə edilməsini müəyyənləşdirmək, onun qarşısını almaq və onunla mübarizə aparmaq sahəsində bir çox müxtəlif yanaşmalar mövcuddur. Səmərəli yanaşma aşağıdakı dörd elementin hamısını özündə ehtiva etməlidir: a) davamlı təşviqatın aparılması; b) risklərin qiymətləndirilməsinə əsaslanan məqsədyönlü nəzarət və ya monitoring; c) səmərəli araşdırma və məlumatların səmərəli şəkildə toplanması; və d) səmərəli beynəlxalq əməkdaşlıq mexanizmləri. Ölkələr QHT-lər barədə məlumatlara sahib olan müvafiq orqanlar və təşkilatlar arasında bütün səviyyələrdə səmərəli əməkdaşlığı, koordinasiyanı və məlumat mübadiləsini mümkün olan dərəcədə təmin etməlidirlər.

Aşağıdakı tədbirlər QHT-ləri terrorizmin maliyyələşdirilməsində istifadə edilmək təhlükəsindən qorumaq üçün yuxarıdakı elementlərin hər biri ilə bağlı ölkələr tərəfindən atılmalı olan konkret addımlara aid nümunələrdir.

QHT-lər və donor toplumu arasında məlumatlılığın artırılması və dərinləşdirilməsi üçün təşviqat və maarifləndirmə proqramlarını təşviq etməli və həyata keçirməlidirlər.

Ölkələr QHT-ləri mümkün olan hallarda əməliyyatlarını tənzimlənən maliyyə kanalları vasitəsilə həyata keçirməyə həvəsləndirməlidir.

QHT-lərdən tələb oluna bilər ki, aşağıdakılar barədə məlumatları mühafizə etsinlər: 1) bəyan etdikləri fəaliyyətlərin məqsəd və vəzifələri; və 2) onların fəaliyyətlərini müəyyən edən, fəaliyyətlərinə nəzarət və ya rəhbərlik edən şəxsin (şəxslərin), o cümlədən QHT-nin məsul şəxslərinin, idarə heyəti üzvlərinin və etibarnaməli idarəçilərinin kimliyi. Bu məlumatların ictimaiyyətə təqdim edilməsi istər birbaşa QHT-nin özü tərəfindən, istərsə də müvafiq orqanlar vasitəsilə həyata keçirilə bilər.

QHT-lərdən tələb oluna bilər ki, illik maliyyə hesabatlarını dərc etsinlər və orada gəlir və xərclərini təfəsilatlı şəkildə göstərsinlər.

QHT-lərdən tələb oluna bilər ki, bütün vəsaitlərlə bağlı tam hesabatlılığı və onların QHT tərəfindən bəyan edilmiş məqsəd və vəzifələrə uyğun şəkildə xərclənməsini təmin etmək üçün lazımi nəzarəti həyata keçirsinlər.

QHT-lərdən tələb oluna bilər ki, mühüm donorlarının kimliyi barədə məlumatları sənədləşdirmək üçün əgəlabatan tədbirlər görsünlər və donorların konfidensiallığına hörmətlə yanaşsınlar. Bu tələbin yekun məqsədi xeyriyyə vəsaitlərindən terrorçuların və ya terror təşkilatlarının maliyyələşdirilməsi və dəstəklənməsi üçün istifadə edilməsinin qarşısını almaqdır.

QHT-lərdən ölkədaxili və beynəlxalq əməliyyatlara dair hesabatlarını ən azı beş il ərzində mühafizə etmələri tələb oluna bilər və bu hesabatlar yetərincə təfəsilatlı olmalıdır ki, vəsaitlərin təşkilatın məqsəd və vəzifələrinə uyğun şəkildə qəbul edildiyini və xərcləndiyini yoxlamaq mümkün olsun və həmçinin hesabatların səlahiyyətli orqanlar üçün müvafiq səlahiyyətlərinə uyğun olaraq əlçatan olması tələb edilə bilər.

Bu vəsaitdə istifadə edilən “QHT” anlayışına Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş yerli ictimai birliklər, fondlar, hüquqi şəxslərin ittifaqları, eləcə də xarici qeyri-kommersiya hüquqi şəxslərinin Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş filial və ya nümayəndəlikləri daxil edilir.

Hazırkı Metodik Vəsait Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Hüquqi Şəxslər və Vətəndaşlıq Vəziyyəti İdarəsinin iştirakı ilə tərtib edilmişdir.

Anlayışlar

Öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməsi üçün QHT-nin aşağıdakı anlayışlarla tanış olması zəruridir:

cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitləri və ya digər əmlak - Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində təsbit edilmiş cinayətlərin törədilməsi nəticəsində birbaşa və ya dolayı yolla əldə olunmuş hər hansı pul vəsaitləri, daşınar və ya daşınmaz, maddi və ya qeyri-maddi əmlak, mülkiyyət hüquqlarını təsdiq edən hüquqi sənədlərdir;

cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması - cinayət yolu ilə əldə edildiyini bilə-bilə pul vəsaitləri və ya digər əmlakın əldə edilməsinin həqiqi mənbəyini gizlətmək və ya cinayət törətmiş şəxsin məsuliyyətdən yayınması üçün ona kömək etmək məqsədilə belə pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın konversiyası və ya köçürülməsi, yaxud həmin məqsədlərlə cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərindən və ya digər əmlakdan istifadə etməklə maliyyə əməliyyatlarının və ya digər əqdlərin həyata keçirilməsi, yaxud cinayət yolu ilə əldə edildiyini bilə-bilə pul vəsaitləri və ya digər əmlakın həqiqi xarakterinin, mənbəyinin, yerinin, onlara sərəncam verilməsinin, onların yerdəyişməsinin, belə pul vəsaitləri və ya digər əmlaka olan hüquqların və ya onların kimə məxsus olmasının ört-basdır edilməsi və ya gizlədilməsidir;

pul vəsaitləri və ya digər əmlakla əməliyyat - pul vəsaitləri və ya digər əmlakla bağlı mülki hüquqların əldə edilməsi, həyata keçirilməsi, dəyişdirilməsi və ya onlara xitam verilməsinə yönəlmiş əməllərdir;

terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi - əldə olunma mənbəyindən asılı olmayaraq, pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın tamamilə və yaxud qismən, bilavasitə və ya dolayısı ilə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 102, 214, 214-2, 214-3, 215, 219, 219-1, 226, 227, 277, 278, 279, 280, 282 və 283-1-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əməllərin şəxs və ya qrup (dəstə, təşkilat) tərəfindən hazırlanmasının, təşkil olunmasının və ya törədilməsinin maliyyələşdirilməsi üçün, yaxud göstərilən cinayətlərin törədilməsi məqsədilə şəxsin və ya həmin məqsədlə yaradılan qrupun (dəstənin, təşkilatın) təmin edilməsi üçün istifadə olunacağını bilərək pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın qəsdən toplanılması və ya verilməsidir;

maliyyə monitorinqi orqanı - Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitorinq Xidməti;

monitorinq - pul vəsaitləri və ya digər əmlakla aparılmış əməliyyatlar barədə monitorinq iştirakçıları, monitorinqdə iştirak edən digər şəxslər və ya nəzarət orqanları tərəfindən təqdim edilən, eləcə də mənbəyi məlum digər məlumatlar əsasında maliyyə monitorinqi orqanı tərəfindən həyata keçirilən nəzarət tədbirləridir;

monitorinq iştirakçısı (monitorinq subyekti) - cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasının və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısını almaq məqsədi ilə "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Qanunda nəzərdə tutulmuş tədbirləri həyata keçirən və Qanunun 4-cü maddəsində nəzərdə tutulan aşağıdakı şəxslərdir:

- kredit təşkilatları;
- sığortaçı, təkrarsığortaçı və sığorta vasitəçiləri;
- investisiya şirkətləri;
- lizinq xidmətləri göstərən hüquqi şəxslər;
- pul vəsaitlərinin köçürülməsi ilə məşğul olan poçt xidməti göstərən müəssisələr və digər təşkilatlar;
- lombardlar;
- investisiya fondları və bu fondların idarəçiləri;
- öz fəaliyyətinin tərkib hissəsi kimi vəsait alan, toplayan, verən və ya vəsait köçürən hər hansı qeyri-hökumət təşkilatı, xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının Azərbaycan Respublikasındakı filial və ya nümayəndəliyi və ya dini təşkilat;

monitorinqdə iştirak edən digər şəxslər - cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasının və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısını almaq məqsədilə "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Qanunda nəzərdə tutulmuş

tədbirləri həyata keçirən qiymətli daşların, qiymətli metalların, o cümlədən qiymətli daşlardan və ya qiymətli metallardan hazırlanmış zərgərlik və digər məişət məmulatlarının alqı-satqısı ilə məşğul olan fiziki və ya hüquqi şəxslər, daşınmaz əmlakın alqı-satqısı üzrə vasitəçilik xidmətləri göstərən fiziki və ya hüquqi şəxslər, lotereya və idman mərc oyunları təşkilatçıları, vəkillər, notariuslar, hüquq xidmətləri, mühasibat və vergi məsləhəti xidmətləri, auditor xidmətləri göstərən şəxslərdir;

məsul şəxs – QHT-nin rəhbəri tərəfindən “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Qanunun 12.1.8-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş səlahiyyətləri həyata keçirmək hüququ verilmiş fiziki şəxs;

“Fərdi elektron pəncərə” - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Qeyri-hökumət təşkilatlarına elektron xidmətlərin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" 2013-cü il 20 noyabr tarixli 26 nömrəli Fərmanına əsasən Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən yaradılmış elektron məlumat sistemidir;

nəzarət obyektı - QHT və xarici QHT-nin filial və ya nümayəndəliyi;

nəzarət orqanı – QHT-lərə münasibətdə “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Qanunun tələblərinə əməl edilməsinə nəzarəti həyata keçirən Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi.

nəzarət tədbirləri - nəzarət orqanı tərəfindən həyata keçirilən nəzarət tədbirlərinin məcmusudur;

daxili nəzarət sistemi - QHT-lər tərəfindən həyata keçirilən və cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı fəaliyyət üzrə “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Qanunun 12-ci maddəsində nəzərdə tutulan kompleks daxili nəzarət tədbirləridir;

müştəri - pul vəsaitləri və ya digər əmlakla əlaqədar əməliyyatın həyata keçirilməsinə dair monitoring iştirakçıları və ya monitoringdə iştirak edən digər şəxslərin hər hansı xidmətindən daimi və ya qeyri-müntəzəm istifadə edən fiziki və ya hüquqi şəxsdir;

benefisiar mülkiyyətçi - pul vəsaitləri və ya digər əmlakla əlaqədar əməliyyatlardan son nəticədə iqtisadi və ya hər hansı digər fayda əldə edən fiziki və ya hüquqi şəxs, o cümlədən xeyrinə əqdlərin həyata keçirildiyi hüquqi şəxsin əsl sahibi və ya müştəriyə nəzarəti həyata keçirən və (və ya) adından maliyyə əməliyyatlarının və ya digər əqdlərin həyata keçirildiyi fiziki şəxs və ya hüquqi şəxsə nəzarəti həyata keçirən fiziki şəxsdir;

xarici dövlətlərin siyasi xadimləri - hər hansı xarici dövlətdə mühüm ictimai vəzifə tutan və ya əvvəllər belə vəzifəni tutmuş şəxslər (dövlət və ya hökumət başçıları, nüfuzlu siyasətçilər, hökumət üzvləri, yuxarı instansiya məhkəmələrinin hakimləri, yüksək rütbəli hərbi qulluqçular, dövlət mülkiyyətində olan müəssisələrin rəhbər vəzifəli şəxsləri, siyasi partiya vəzifəli şəxsləri), onların ailə üzvləri və yaxın qohumları;

aktivlər – əldə edilmə üsulundan asılı olmayaraq, istənilən növ maddi və qeyri-maddi əmlak nemətləri, daşınar və ya daşınmaz əmlak, poçt göndərişləri, bank kreditləri, akkreditivlər, yol çekləri, bank çekləri, istiqrazlar, veksellər, səhmlər və digər qiymətli kağızlar, habelə bu cür aktivlərə olan hüquqları təsdiq edən elektron və ya hər hansı digər formada tərtib olunan hüquqi sənədlər və ya aktlardır;

aktivlərin dondurulması – aktivlərin həcmnin, məbləğinin, yerinin, xarakterinin, təyinatının və bu aktivlərə mülkiyyət və sahiblik hüquqlarının dəyişməsi ilə nəticələnən, aktivlərin konversiyasının, köçürülməsinin, onlara sərəncam verilməsinin və ya onlarla hər hansı formada maliyyə əməliyyatlarının və ya digər əqdlərin həyata keçirilməsinin qadağan edilməsidir;

terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində barəsində sanksiya tətbiq edilməli olan şəxslər - terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə, habelə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının aidiyyəti qətnamələrinə əsasən barəsində

sanksiyalar tətbiq edilməli olan və siyahısı Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi qaydada təsdiq edilmiş fiziki və ya hüquqi şəxslərdir;

işgüzar münasibətlər - monitoring iştirakçılarının və monitoringdə iştirak edən digər şəxslərin peşəkar fəaliyyətinin həyata keçirilməsi zamanı öz müştəriləri ilə formalaşdırdıqları, tərəflərin qarşılıqlı hüquq və vəzifələrinə əsaslanan, birdəfəlik xarakter daşımayan peşəkar münasibətlərdir;

QHT – hazırkı vəsaitin məqsədləri üçün Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş yerli ictimai birliklər, fondlar, hüquqi şəxslərin ittifaqları, eləcə də xarici qeyri-kommersiya hüquqi şəxslərinin Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş filial və ya nümayəndəlikləri kimi başa düşülür.

Daxili nəzarət sistemi: ümumi məlumat

Daxili nəzarət sisteminin məqsədi effektiv nəzarət tədbirlərini və prosedurlarını tətbiq etməklə QHT-lərdən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi məqsədilə istifadə olunma riskini azaltmaqdan ibarətdir.

QHT-lər daxili nəzarət sistemini “Hüquqi şəxs olan monitoring iştirakçıları və monitoringdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı fəaliyyət üzrə daxili nəzarət sistemlərinin hazırlanmasına dair Tələblər”² uyğun hazırlamalıdır. Bu Tələblər QHT-lərin Azərbaycan Respublikasının hüddudlarından kənarda fəaliyyət göstərən filialları və törəmə hüquqi şəxslərinə də şamil edilir.

Daxili nəzarət sistemi təşkilatdaxili qayda və prosedurlar, məsul şəxs, daxili auditor və şübhəli əməliyyatların müəyyən edilməsi meyarlarından ibarətdir.

QHT tərəfindən aşağıdakı daxili qayda və prosedurlar hazırlanmalıdır:

- a) müştərinin və benefisiarın eyniləşdirilməsi və verifikasiyası üzrə daxili qayda və prosedurlar;
- b) monitoring olunmalı əməliyyatların aşkarlanması meyarları (indikatorlar);
- c) şübhəli əməliyyatların aşkarlanması, qarşısının alınması və məlumatların Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə təqdim olunması üzrə qaydalar;
- d) məlumatların sənədləşdirilməsi və məxfiliyin təmin edilməsi qaydaları;
- e) işə qəbul və işçilərin yoxlanması qaydaları.

Qayda və prosedurlar QHT-nin rəhbərliyi tərəfindən təsdiq olunmalı və aktuallığının təmin edilməsi üçün dövrü olaraq yenilənməlidir.

Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə məqsədilə QHT tərəfindən daxili nəzarət sistemlərinin hazırlanması ilə bağlı tələblərin icrasına dair Yoxlama Vərəqi ilə Əlavədə tanış olmaq olar (Əlavə 9).

² Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitorinqi Xidməti, Qərar № 004, 21 sentyabr 2010-cu il.

Məsul şəxsin təyin edilməsi

QHT öz sədrini, hər hansı əməkdaşını və ya üzvünü terrorizmin maliyyələşdirilməsi və çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizə üzrə məsul şəxs təyin etməlidir. Təşkilatın sədri və ya nizamnamə ilə buna dair qərar qəbul etmək səlahiyyəti olan digər şəxs müvafiq əmr imzalamalıdır (nümunə əlavə edilir). Bu vəzifə ictimai əsaslı vəzifə kimi də ola bilər. Məsul şəxsin əsas vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:

- terrorizm və çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizə sahəsində təşkilatın daxili qayda və prosedurlarının həyata keçirilməsinə nəzarət etmək;
- Maliyyə Monitorinqi Xidməti ilə məlumat mübadiləsinə rübdə 1 dəfə (rübdən sonrakı ayın 10-dək) məktub göndərməklə həyata keçirmək;
- Monitorinq olunmalı əməliyyatlara dair hesabatlar hazırlamaq;
- Bu sahədə QHT əməkdaşlarına mütəmadi təlimlər keçirmək;
- Bu sahədə yenilikləri izləmək və təşkilatı məlumatlandırmaq.

Məsul şəxs QHT-nin rəhbərliyinə hesabat təqdim etməlidir.

Daxili auditorun təyin edilməsi

QHT Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasının nümayəndəsi ilə müqavilə bağlayaraq və ya müvafiq təcrübəsi olan əməkdaşını təlimatlandıraraq daxili auditor təyin edə bilər. Daxili auditorun əsas vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:

- təşkilat tərəfindən qeyd edilən qaydalara əməl edilməsini yoxlamaq;
- aşkar edilmiş nöqsanların aradan qaldırılmasına dair tövsiyələr vermək;
- aparılmış yoxlamaların nəticələri və aşkar edilmiş hər bir faktın müvafiq qaydada sənədləşdirilməsini təmin etmək və təşkilatın rəhbərliyini məlumatlandırmaq;
- daxili nəzarət sisteminin adekvatlığını təhlil etmək.

Dövriyyəsi kiçik olan (bir maliyyə ili ərzində 10 min manatdan az) bir neçə təşkilat birləşib bir auditorun xidmətindən istifadə edə bilər. Daxili audit ildə ən azı bir dəfə keçirilməlidir. Daxili auditin nəticələri aşağıdakı şəxslər tərəfindən rəy formasında təsdiq olunmalıdır: a) müstəqil auditor; b) təşkilatın rəhbəri.

Rəy auditin məqsədlərini, əhatə dairəsini, nəticələrini, o cümlədən aşkar edilən nöqsan və çatışmazlıqlar barədə hesabatı və problemlərin mövcud olduğu hər bir sahə üzrə ətraflı tövsiyələri əks etdirməlidir. Tövsiyələrdə auditin nəticələrinin qısa təsviri, nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün, o cümlədən yol verilmiş qanun pozuntularına, həmçinin səmərəsiz fəaliyyətə görə müvafiq vəzifəli şəxs(lər) barəsində görülməsi zəruri hesab edilən tədbirlər və belə tədbirlərin həyata keçirilməsi müddətləri göstərilməlidir.

Qayda və prosedurların hazırlanması və təsdiq edilməsi

QHT aşağıdakı qayda və prosedurları hazırlamalı və təsdiq etməlidir:

- a) Müştərinin və benefisiarın eyniləşdirilməsi və verifikasiyası üzrə daxili qayda və prosedurlar;
- b) Monitoring olunmalı əməliyyatların aşkarlanması meyarları (indikatorlar);
- c) Şübhəli əməliyyatların aşkarlanması, qarşısının alınması və məlumatların Maliyyə Monitoring Xidmətinə təqdim olunması üzrə qaydalar;
- d) Məlumatların sənədləşdirilməsi və məxfiliyin təmin edilməsi qaydaları;
- e) İşə qəbul və işçilərin yoxlanması qaydaları.

Qeyd edilən qayda və prosedurlar haqqında əlavə məlumatlar hazırkı Təlimatın sonrakı hissələrində təqdim edilir və onların nümunələri hazırkı Təlimata əlavə edilir. QHT bu qayda və prosedurları ali orqanı tərəfindən təsdiqlənməli, əməkdaşlarına əlçatan etməli və onları təlimatlandırmalıdır. Eyni zamanda bu qayda və prosedurların qanunvericilikdə baş verən dəyişiklikləri özündə əks etdirməsi üçün ildə bir dəfə onların yenilənməsi tövsiyə olunur.

Müştərilərin və benefisiarların eyniləşdirilməsi və verifikasiyası

QHT yeni müştərinin şəxsiyyətinin, işgüzar əlaqənin məqsədinin və benefisiarlarının qənaətbəxş dərəcədə yoxlanılmasınadək işgüzar münasibətlər qurmamalıdır.

Eyniləşdirmə zamanı QHT-lər hüquqi şəxsin nizamnaməsi və dövlət qeydiyyatına alınması haqqında sənəd əsasında hüquqi şəxsin hüquqi ünvanını, təşkilati-hüquqi formasını, təsisçilərin adını, həmçinin hüquqi şəxsin hüquqi statusunu müəyyən etməlidirlər. Fiziki şəxsin eyniləşdirilməsi şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd əsasında aparılır. Eyniləşdirmə üçün əldə edilən sənədlərin surəti müştərinin hesabının bağlanması və ya müştəri ilə hüquqi münasibətlərə xitam verildikdən sonra ən azı 5 il ərzində saxlanmalıdır.

Verifikasiya üçün: hüquqi şəxslərdə i) hüquqi şəxsin təqdim etdiyi məlumatların hüquqi şəxslərin dövlət reyestrinə daxil edilən məlumatlarla üzləşdirilməli; ii) hüquqi şəxsin fəaliyyəti barədə kütləvi informasiya vasitələrindən, internet informasiya ehtiyatlarından və ya rəsmi nəşrlərdən məlumatlar əldə olunmalı; iii) əldə olunan yeni məlumatlar əvvəllər təqdim edilmiş eyniləşdirmə məlumatları ilə üzləşdirilməlidir.

Fiziki şəxslərdə: i) doğum haqqında şəhadətnamə, pasport, sürücülük vəsiqəsi və ya digər rəsmi sənəd əsasında doğum tarixi təsdiqlənməli; və ii) mənzil-kommunal xidməti və ya qeyri-yaşayış sahələrindən istismar haqqı üçün mədaxil qəbzləri, yaxud mülkiyyət hüququnun dövlət qeydiyyatına alınması haqqında daşınmaz əmlakın dövlət reyestrindən çıxarış, order, icarə və ya kirayə müqaviləsi əsasında yaşayış yeri üzrə qeydiyyat təsdiqlənməlidir).

QHT qeyri-rezidentlərin (əcnəbilərin) Azərbaycan Respublikasında bank hesablarının açılması, eləcə də pul vəsaitləri və ya digər əmlakla əməliyyatların aparılması əsaslarını hər bir halda araşdırmalıdır.

QHT aşağıdakı hallarda müştərinin və benefisiarın eyniləşdirilməsi üçün tədbirlər görməlidir (“Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Qanun, maddə 9.2):

a) işgüzar münasibətlər yaradılmasından əvvəl;

b) 15000 manat məbləğində (bundan sonra — limit) və ya bundan artıq məbləğdə həyata keçirilməsi gözlənilən hər hansı birdəfəlik əməliyyatdan əvvəl (bu hala həmçinin limit çərçivəsində həyata keçirilərək bir-biri ilə əlaqəsi olan və ümumi məbləği limitdən artıq olan bir neçə əməliyyat aiddir);

c) məbləğindən asılı olmayaraq hesab açılmadan həyata keçirilməsi gözlənilən pul köçürməsindən əvvəl;

d) pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və ya terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı olmasına şübhə və ya belə şübhə üçün kifayət qədər əsaslar yaradan hallar olduqda;

e) müştəri və ya benefisiarla bağlı əvvəllər təqdim edilmiş eyniləşdirmə məlumatlarının doğru olmadığı aşkarlandıqda.

QHT qeyd edilən sənədləri elektron formada saxlaya bilər.

QHT müştərinin, benefisiarın və səlahiyyətli nümayəndənin eyniləşdirilməsi və verifikasiyası tədbirlərini həyata keçirə bilmədikdə və müştərinin onunla işgüzar münasibətlərinin məqsədi və mahiyyəti barədə məlumat əldə edə bilmədikdə müvafiq əməliyyatı həyata keçirməməli, hesab açmamalı, işgüzar münasibətləri yaratmamalı, qeyd olunan eyniləşdirmə və verifikasiya tədbirləri işgüzar münasibətlər yaradıldıqdan sonra həyata keçirilə bilmədikdə isə bu münasibətlərə xitam verməli və bu barədə Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə məlumat təqdim etməlidir.

Siyahısı Maliyyə Monitorinqi Xidməti tərəfindən müəyyənləşdirilmiş və dərc olunmuş, cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasında, terrorçuluğun maliyyələşdirilməsində, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığı, habelə silahlı separatizmi, ekstremizmi və mizadçılıq dəstəkləməsində, narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsində iştirakı ehtimal olunan dövlətlərlə (ərazilərlə) əlaqədar olan əməliyyatlar **yüksək riskli əməliyyat** kimi qiymətləndirilməlidir.

QHT aşağıdakı müştəriləri yüksək riskli müştərilər hesab etməlidir:

- xarici dövlətlərin siyasi xadimləri – bu məlumat müştəridən alınmalı, açıq mənbə və xüsusi elektron məlumat bazasında yoxlanılmalıdır (World-Check, Factiva, və s.);

- qeyri-rezident müştərilər – bura Azərbaycan vətəndaşı olmayan, lakin Azərbaycanda fəaliyyət göstərən və ya ölkə ərazisində olan əcnəbi və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslər aiddir;

- pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və ya digər əmlakın idarə olunması həvalə olunmuş hüquqi şəxslər;

- nominal saxlayıcı olan və ya sənədli adsız səhmlər buraxmış hüquqi şəxslər;

- siyahıları Maliyyə Monitorinqi Xidməti tərəfindən təsdiq olunmuş şəxslər;

- siyahısı Maliyyə Monitorinqi Xidməti tərəfindən təsdiq olunmuş dövlətlərin (ərazilərin) vətəndaşları, qeydiyyat, yaşayış və ya əsas fəaliyyət yeri həmin dövlətdə (ərazidə) olan şəxslər, eləcə də göstərilən dövlətlərdə (ərazilərdə) qeydiyyatdan keçmiş bankda hesaba malik olan şəxslər.

Şübhəli əməliyyatlar

Şübhəli əməliyyatların müəyyən edilməsi meyarları “Pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın cinayət yolu ilə əldə edilməsi və ya terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı olmasına şübhə və ya belə şübhə üçün kifayət qədər əsaslar yaradan halların aşkarlanması meyarları (xüsusi indikatorlar)” ilə tənzimlənir³. Bu meyarların yalnız bir qismi QHT-lərin fəaliyyətinə aid edildiyindən, aşağıda onlar barədə məlumat verilir.

QHT öz işində əməliyyatların şübhəli olub-olmamasını aşkarlamaq üçün aşağıdakı meyarlardan (indikatorlardan) istifadə edə bilər:

a) Müştərinin və ya nümayəndənin davranışına aid əlamətlər

- Eyniləşdirmə prosedurlarının həyata keçirilməsinə etiraz etməsi və ya müvafiq məlumatları əsassız gecikmələrlə təqdim etməsi;
- Mövcud olmayan əlaqə məlumatları təqdim etməsi;
- Təqdim etdiyi məlumatlarda uyğunsuzluqların və ziddiyyətli məqamların olması;
- Saxta sənədlər təqdim etməsi;
- Hüquqi şəxsi təmsil edən şəxsin (nümayəndənin) həmin hüquqi şəxs barədə məlumata malik olmaması;
- Müqavilənin daha səmərəli şərtləri ilə maraqlanmadan, ona vaxtından əvvəl xitam verilməsi şərtlərinə qeyri-adi maraq nümayiş etdirməsi.

b) Bütün əməliyyatlara aid əlamətlər

- Müştərinin profilinə uyğun olmayan iri məbləğdə və ya yüksək intensivliklə xırda məbləğlərdə əməliyyatların aparılması;
- Yeni təsis edilmiş şirkət tərəfindən iri məbləğli əməliyyatların həyata keçirilməsi;
- Ofşor ərazilərdə qeydiyyatdan keçmiş şəxslərlə bağlı əməliyyatların aparılması.

c) Köçürmə əməliyyatlarına aid əlamətlər

- Səbəbi/əsası/təyinatı göstərilməyən köçürmənin həyata keçirilməsi;
- Sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmayan və müştəri ilə müqavilə münasibətlərinə malik olmayan şəxsdən müştərinin bank hesabına «borc», «kredit», «ssuda», «qabaqcadan ödəniş» və ya «qrant» təyinatı ilə pul vəsaitlərinin köçürülməsi;
- Kifayət qədər izah olmadan bir neçə şəxs tərəfindən bir hesaba (şəxsə) köçürmənin həyata keçirilməsi;
- Hüquqi şəxs tərəfindən sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmayan fiziki şəxsə 3000 manat ekvivalentinə bərabər və ya ondan artıq olan, həmçinin məbləğindən asılı olmayaraq müntəzəm qaydada vəsaitlərin köçürülməsi;
- Avans olaraq köçürülmüş pul vəsaitlərinin müqabilində malların idxal edilməməsi (işlərin, xidmətlərin görülməməsi);
- Qeyri-hökumət və ya dini təşkilatın hesabına onun məqsədlərinə uyğun gəlməyən təyinatla pul vəsaitlərinin daxil olması.

³ Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin direktorunun 30 dekabr 2011-ci il tarixli, F-038 №-li Əmri ilə təsdiq edilmişdir.

Əməliyyat yalnız ətraflı araşdırmalar nəticəsində onun qeyri-adiliyini şərtləndirən əsasların tam olaraq aradan qalxmıdığı halda şübhəli hesab olunur və Maliyyə Monitoringi Xidmətinə təqdim edilir. Müştərinin normal (adi) işgüzar praktikasına və ya münasibətlərinə uyğun olmayan qeyri-tipik, mürəkkəb, mövcud şəraitdə iri hesab olunan, rəşional iqtisadi mahiyyəti olmayan və eləcə də müəmmalı davranışı ilə müşayiət olunan bütün əməliyyatları qeyri-adi hesab olunur.

Yüksək riskli müştəri kateqoriyasına xüsusi diqqət yetirilməlidir. Əlamətlər yalnız əməliyyatların baş verdiyi kontekstdə qiymətləndirilməli və əməliyyatları şərtləndirən əsaslara xüsusi diqqət yetirilməlidir.

QHT-nin məsul şəxsi hər hansı şübhəli əməliyyat və ya məqsədi dəqiq bilinməyən əməliyyat barədə Maliyyə Monitoringi Xidmətinə məlumat verməlidir. Məlumatlar «*Monitoringi iştirakçıları və monitoringdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən məlumatların Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitoringi Xidmətinə təqdim olunması Qaydaları*»na 1 nömrəli əlavədə nəzərdə tutulmuş xüsusi formaya daxil edilir və aşağıdakı vasitələrlə təqdim olunur:

- monitoringi iştirakçısının və monitoringdə iştirak edən digər şəxsin məsul şəxsi tərəfindən imzalanmış və möhürlə təsdiq edilmiş kağız daşıyıcıda;
- gücləndirilmiş elektron imza ilə təsdiq edilmiş elektron daşıyıcıda.

Məlumat verildikdən sonra müvafiq araşdırmanın aparılması Maliyyə Monitoringi Xidmətinin səlahiyyətinə aid edilir. MMX tərəfindən əməliyyatın dayandırılması barədə göstəriş 2 iş günü ərzində təqdim olunmadıqda həmin əməliyyat icra oluna bilər.

İşə qəbul və işçilərin yoxlanılması

QHT işə qəbul etdiyi şəxslərin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi, təhsilə dair sənədi, məhkumluğun olub-olmamasına dair sənədi, əvvəlki iş yerindən xasiyyətnamələrin alınmasını təmin etməlidir. QHT işə qəbul və işçilərin yoxlanılmasına dair qaydalar tərtib etməli və təsdiqləməlidir. Qaydaların nümunəsi hazırkı vəsaitə əlavə edilir.

Təlimlərin keçirilməsi

QHT çirкли pulların yuyulması və terrorizmin maliyyələşməsi ilə mübarizə sahəsində qanunvericilikdə dəyişiklikləri izləməli və öz əməkdaşları üçün mütəmadi məlumatlandırma sessiyalar/təlimlər təşkil etməlidir. Bu təlimlərdə normativ baza ilə tanışlıq, yeniliklər barədə müzakirə, təşkilatın daxili nəzarət sistemi haqqında məlumatlandırma, şübhəli əməliyyatların aşkarlanmasına dair meyarlar əhatə olunmalıdır. QHT-nin əməkdaşları bu sahədə öz bilik və bacarıqlarını artırmaq üçün Maliyyə Monitoringi Xidməti tərəfindən təşkil edilən təlimlərdə və oxşar tədbirlərdə iştirak edə bilər.

Bu təlimlər ildə bir dəfədən az olmayaraq keçirilməlidir. Təvsiyə olunur ki, QHT bu məsələləri üzvlərin ümumi yığıncağı zamanı nəzərdən keçirsin.

İşçilərin sayı 10 nəfərdən çox olduğu QHT-lərdə, bu təlimlərin keçirilməsi plan şəklində təsdiq oluna bilər.

Ədliyyə Nazirliyinin yoxlaması

“Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə QHT-lər tərəfindən əməl edilməsinə nəzarəti Azərbaycan Respublikası

Ədliyyə Nazirliyi həyata keçirir. Ədliyyə Nazirliyi bu nəzarəti həyata keçirərkən Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 31 oktyabr 2014-cü il tarixli 10-N nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş Qaydaları⁴ rəhbər tutur (hazırkı Təlimata Əlavə 10).

Ədliyyə Nazirliyi QHT tərəfindən aşağıdakı tələblərə əməl edilməsinə nəzarət edir:

1. müştərilərin və benefisiar mülkiyyətçilərin eyniləşdirilməsi və verifikasiyası;
2. nəzarət obyektinin daxili nəzarət sistemi çərçivəsində müştərinin və ya benefisiar mülkiyyətçinin xarici dövlətlərin siyasi xadimlərinə aid olmasının müəyyən edilməsinə dair tədbirlərin görülməsi;
3. mürəkkəb, iri həcmli qeyri-adi, habelə açıq-aşkar iqtisadi və ya qanuni məqsədi olmayan əməliyyatların təyinatının və mahiyyətinin aydınlaşdırılması və bununla əlaqədar yazılı təhlil hesabatının tərtib edilməsi;
4. eyniləşdirmə və verifikasiya sənədlərinin, pul vəsaitləri və ya digər əmlakla əməliyyatlara dair sənədlərin saxlanması;
5. məlumatların "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Qanunda nəzərdə tutulmuş müddət ərzində Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitoring Xidmətinə təqdim olunması;
6. terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində aktivlərin dondurulması üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi;
7. daxili nəzarət sisteminin hazırlanmasına və həyata keçirilməsi, bu sistemin minimum tələblərə cavab verməsi.

Ədliyyə Nazirliyi QHT-lər tərəfindən "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Qanunun tələblərinə əməl edilməməsinə aşkar edərsə, onlara qarşı inzibati və ya qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər tədbirləri tətbiq etməli və bu barədə maliyyə monitoringi orqanına məlumat verməlidir.

QHT-lər ilə nəzarət orqanı arasında məlumat və sənəd mübadiləsi "Fərdi elektron pəncərə" elektron məlumat sistemi vasitəsilə aparıla bilər.

Ədliyyə Nazirliyi nəzarət obyektləri üçün cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə üzrə dövrü təlimlər təşkil edir.

2014-cü il tarixli Kollegiya Qərarı QHT-lər üçün aşağıdakı öhdəlikləri nəzərdə tutur:

- a) Nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı sənədləri hər bir müştəri üzrə ayrıca qovluqda saxlamaq.
- b) Ədliyyə Nazirliyinə təqdim etmək üçün öz yazışmaları üzrə kargüzarlığı aparmaq, həyata keçirdiyi layihələrin, maliyyə və mühasibat sənədlərinin, bağladığı müqavilələrin və digər sənədlərin surətlərini saxlamaq.
- c) Bank və digər sənədlərin tərtib olunduğu və ya təqdim olunduğu tarixlər üzrə aparılır və hər bir sənədə nömrə verilir.
- d) Təsis sənədlərinə dəyişikliklər və qurumun fəaliyyətinə (ali və icra orqanlarının qərarları, protokolları və s.) dair sənədlər ayrı-ayrı qovluqlarda saxlanılır.
- e) Qrant müqavilələrinə (layihələr, layihə üzrə təsdiqedicə maliyyə və mühasibatlıq sənədləri ilə birlikdə) dair sənədlər ayrı-ayrı qovluqlarda saxlanılır.

⁴ Tam adı: "Qeyri-hökumət təşkilatları, xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının Azərbaycan Respublikasındakı filial və ya nümayəndəlikləri tərəfindən "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə əməl edilməsinə nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydaları", Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 31 oktyabr 2014-cü il tarixli 10-N nömrəli Qərarı.

Müddətlər

Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən yoxlama 30 gün ərzində aparılır. Bu müddət Nazirin əmri ilə daha 30 gün müddətinə uzadıla bilər. Plan üzrə nəzarət tədbirinin başlanmasından azı 7 gün, plandankənar nəzarət tədbirindən isə azı 1 gün əvvəl onun həyata keçirilməsi barədə nəzarət obyektinə yazılı məlumat verilməlidir.

Hər il dekabr ayında növbəti il üzrə nəzarət tədbirləri həyata keçiriləcək QHT-lərin siyahısı hazırlanır və Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən təsdiq olunur. Siyahı tərtib olunarkən təşkilatların maliyyə dövrüyyəsi nəzərə alınır.

Plandankənar nəzarət tədbirləri aşağıdakı hallarda həyata keçirilir:

- Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitoring Xidməti və digər dövlət qurumlarından məlumatlar daxil olduqda;
- kütləvi informasiya vasitələrində məlumatlar yayıldıqda, fiziki və hüquqi şəxslərin, habelə nəzarət obyektinə olan qurumun iştirakçılarının müraciətləri daxil olduqda;
- bilavasitə nəzarət orqanı tərəfindən pozuntular aşkar edildikdə.

Ədliyyə Nazirliyinin səlahiyyətləri

Yoxlama zamanı Ədliyyə Nazirliyi aşağıdakıları tələb edə bilər:

- a) zəruri məlumatların və sənədlərin təqdim edilməsi
- b) sorğunun cavablandırılması
- c) sənədlərə baxış keçirilməsi
- d) sənədlərin surətlərinin çıxarılması
- e) izahatlar alınması
- f) müzakirələr keçirilməsi.

Tələb olunan məlumatlar (sənədlər) vaxtında təqdim edilmədikdə və ya mövcud olmadıqda bu barədə protokol tərtib olunur, protokolda nəzarət obyektinin rəhbərinin və məsul şəxsinin məsələ ilə bağlı yazılı izahatı əks olunur.

Yoxlamanın yekun sənədi

Nəzarət tədbirinin nəticələri aktla rəsmiləşdirilir. Aktda aşağıdakılar əks olunur:

- a) nəzarət obyektinin adı, təşkilati-hüquqi forması, qeydiyyat tarixi və nömrəsi, rəhbərinin və məsul şəxsinin adı, soyadı, atasının adı;
- b) nəzarət tədbirinin tarixi, əhatə etdiyi dövr, həyata keçirilməsi barədə təşkilata göndərilmiş xəbərdarlığın tarixi və nömrəsi;
- c) nəzarət tədbirini icra etmiş vəzifəli şəxs (şəxslər), aktın tərtib olunma tarixi və tərtib etdiyi şəxs (şəxslər);
- d) nəzarət tədbiri ilə əhatə edilmiş sahələr (sənədlər), aşkar olunmuş qanun pozuntuları və ya çatışmazlıqlar, nəzarət obyektinin pulların yuyulması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində tələblərə uyğun olub olmaması;
- e) nəzarət obyektinə fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi və ya aşkar olunmuş çatışmazlıqların aradan qaldırılması barədə tövsiyələr, pozuntularla bağlı görülməsi zəruri olan tədbirlər üzrə təkliflər.

Nəzarət tədbiri üzrə akt tədbir başa çatdıqdan sonra 30 gün ərzində tərtib edilir və Ədliyyə Naziri tərəfindən təsdiq olunur. Yoxlama nəticəsində QHT barəsində aşağıdakı qərarlardan biri qəbul oluna bilər:

- a) qanun pozuntusunun aşkar olunmaması haqqında;
- b) inzibati xətanın əlamətləri aşkar olunduqda, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalara Məcəlləsində müəyyən edilmiş müddətlərdə və qaydada inzibati xəta haqqında iş üzrə icraata başlanılması və aşkar olunmuş pozuntuların aradan qaldırılması haqqında;

- c) cinayət əlamətləri aşkar edildikdə, toplanmış materialların aidiyyəti üzrə prokurorluğa, təhqiqat və ya istintaq orqanlarına göndərilməsi haqqında;
- d) digər qanun pozuntuları aşkar edildikdə, toplanmış materialların qanunla nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsi və aşkar olunmuş pozuntuların aradan qaldırılması məqsədilə aidiyyəti qurumlara göndərilməsi haqqında.

QHT yoxlama nəticəsində aşkar olunmuş qanun pozuntularının və ya çatışmazlıqların 15 gün ərzində aradan qaldırılması barədə Ədliyyə Nazirliyinə məlumat verməlidir.

Yoxlama aparan Ədliyyə əməkdaşının hüquqları aşağıdakılardır:

- a) QHT-nin ofisinə daxil olmaq, nəzarət məqsədilə lazımi sənədləri əldə etmək, nəzarət obyektinin rəhbərindən və məsul şəxsindən izahat tələb etmək;
- b) QHT-nin müştərilərinin əməliyyatlarına aid zəruri məlumatların verilməsini və onlara dair izahatı tələb etmək;
- c) QHT-də sənədləşmənin kompüter vasitəsi ilə aparıldığı və orada saxlanıldığı halda həmin məlumatlarla tanış olmaq, onların QHT tərəfindən təsdiq olunmuş surətlərini əldə etmək;
- d) QHT-nin məsul şəxsi ilə yoxlanılan məsələlər barədə müzakirələr aparmaq;
- e) xidməti vəzifələrinin icrası ilə əlaqədar digər hüquqları həyata keçirmək.

Yoxlama aparan Ədliyyə əməkdaşının vəzifələri aşağıdakılardır:

- a) “Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, digər normativ hüquqi aktlara və Ədliyyə Nazirliyinin 2014-cü il tarixli Qaydalarına riayət etmək;
- b) xidməti vəzifələrini, rəhbəri tərəfindən verilmiş əmr, göstəriş və tapşırıqları peşəkarlıqla və vicdanla yerinə yetirmək;
- c) QHT təmsilçiləri ilə nəzakətlə davranmaq;
- d) sənədlərə diqqətlə yanaşmaq, onların itirilməsi və ya korlanmasının qarşısını almaq;
- e) nəzarət tədbiri zamanı QHT-nin fəaliyyətinə maneə yaratmamaq;
- f) təqdim olunmuş sənədlərin konfidensiallığını təmin etmək;
- g) yaranan hər hansı mübahisəli məsələni müvafiq etik davranış qaydalarına uyğun olaraq və peşəkarcasına həll etmək, onlar barədə təxirə salınmadan rəhbərliyinə məlumat vermək.

Yoxlama zamanı QHT-nin aşağıdakı hüquqları var:

- a) nəzarət tədbirinin həyata keçirilməsinə əsas yaradan sənədlərlə tanış olmaq;
- b) nəzarət orqanının əməkdaşlarının xidməti vəsiqələri ilə tanış olmaq;
- c) nəzarət tədbirinin nəticələrini müzakirə etmək və onlara dair münasibət bildirmək;
- d) qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada nəzarət tədbirinin nəticələrindən yuxarı orqana və ya məhkəməyə şikayət etmək.

Yoxlama zamanı QHT-nin rəhbəri və məsul şəxsi aşağıdakı vəzifələri həyata keçirir:

- a) nəzarət tədbirinin həyata keçirilməsi üçün nəzarət orqanının əməkdaşlarına lazım olan sənədləri, onlardan çıxarışları təqdim etmək, təqdim edilməsi tələb olunmuş sənədləri təsdiq etmək;
- b) Ədliyyə əməkdaşlarına nəzarət obyektində ayrıca yer ayırmaq, nəzarət sənədlərinin qorunmasını, habelə nəzarətin aparılması üçün tələb olunan surətçıxarma və digər texnikadan istifadə imkanının yaradılmasını təmin etmək;
- c) nəzarət tədbiri zamanı yaranan bütün məsələləri çevik şəkildə həll etmək;
- d) Ədliyyə əməkdaşlarının hüquqlarına riayət edilməsini təmin etmək.

Qanunvericilikdə nəzərdə tutulan sanksiya

QHT cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 598-ci maddəsinə əsasən inzibati məsuliyyətə və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilər.

İnzibati cərimə aşağıdakı xətalara görə tətbiq edilə bilər:

- müştərinin, onun nümayəndəsinin və ya benefisiar mülkiyyətçinin eyniləşdirilməsi, verifikasiyası və məlumatın sənədləşdirilməsi ilə bağlı tələblərə riayət olunmamasına;
- eyniləşdirmə sənədlərinin və pul vəsaitləri və ya digər əmlakla əməliyyatlara dair sənədlərin saxlanması ilə bağlı vəzifələrin yerinə yetirilməməsinə;
- daxili nəzarət sisteminin tətbiq edilməməsinə, yaxud tam tətbiq edilməməsinə;
- nəzarət orqanlarının və ya maliyyə monitorinqi orqanının "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş hallarda verdikləri yazılı göstərişlərinin vaxtında və ya tam icra edilməməsinə;
- məlumatların təqdim edilməsinə və əməliyyatların icra edilməməsinə dair "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş tələblərin pozulmasına;
- nəzarət orqanlarının fəaliyyətinə maneələrin yaradılmasına, o cümlədən sorğulara cavab verilməməsinə, tələb olunan sənədlərin və məlumatların təqdim edilməməsinə, yanlış məlumatların verilməsinə;
- terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində barəsində sanksiya tətbiq edilməli olan şəxslərin, habelə bu şəxslərin sahibliyində və ya nəzarətində olan hüquqi şəxslərin, o cümlədən bu şəxslərin adından və ya onların tapşırığı ilə fəaliyyət göstərən fiziki və hüquqi şəxslərin aktivlərinin "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada dondurulması üzrə tədbirlərin görülməməsinə və ya maliyyə monitorinqi orqanının aktivlərin dondurulması barədə qərarının icra edilməməsinə;
- xarici dövlətlərin siyasi xadimləri ilə bağlı tələblərə əməl edilməməsinə;
- monitorinq iştirakçıları tərəfindən onların xarici ölkələrdə yerləşən filialları və törəmə hüquqi şəxsləri ilə bağlı tələblərə əməl edilməməsinə görə.

Qeyd edilən xətalara görə QHT-nin vəzifəli şəxsləri 800 manatdan 1500 manatadək məbləğdə, təşkilat isə 8000 manatdan 15000 manatadək məbləğdə cərimə edilir.

QHT qeyd edilən sanksiyadan Ədliyyə Nazirliyinin rəhbərliyinə və ya məhkəməyə şikayət təqdim edə bilər.

Qaynar xəttlər

- Maliyyə Monitorinqi Xidməti, tel. 012-493 3066, www.fiu.az
- Ədliyyə Nazirliyi, tel. 012-539 7675, www.justice.gov.az

Mənbələr

QHT-lərə cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində aşağıda qeyd olunan qanunvericilik aktlarından istifadə etmələri tövsiyə olunur:

1. “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu;

2. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsi;

3. “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23 fevral 2009-cu il tarixli 66 nömrəli Fərmanı;

4. “Qeyri-hökumət təşkilatlarına elektron xidmətlərin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 20 noyabr 2013-cü il tarixli 26 nömrəli Fərmanı;

5. “Ləğv edilmiş Azərbaycan Respublikası Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin normativ hüquqi aktlarının və onların struktur elementlərinin, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin normativ xarakterli aktlarının ləğv edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 7 iyul 2017-ci il tarixli 277 nömrəli Qərarı;

6. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin 21 sentyabr 2010-cu il tarixli 004 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Hüquqi şəxs olan monitorinq iştirakçıları və monitorinqdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı fəaliyyət üzrə daxili nəzarət sistemlərinin hazırlanmasına dair tələblər”;

7. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 31 oktyabr 2014-cü il tarixli 10-N nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Qeyri-hökumət təşkilatları, xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının Azərbaycan Respublikasındakı filial və ya nümayəndəlikləri tərəfindən “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə əməl edilməsinə nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydaları”;

8. Pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın cinayət yolu ilə əldə edilməsi və ya terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı olmasına şübhə və ya belə şübhə üçün kifayət qədər əsaslar yaradan halların aşkarlanması meyarları (xüsusi indikatorlar), Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin direktorunun 30 dekabr 2011-ci il tarixli, F-038 №-li Əmri ilə təsdiq edilmişdir.

9. FATF-in 8 sayılı Tövsiyəyə dair İzahedici Qeydlər.

SƏNƏD NÜMUNƏLƏRİ:

Əlavə 1: Məsul şəxsin təyin edilməsinə dair Əmr

_____ 2019-cu il

ƏMR №

1. (Ad, soyad, ata adı) (QHT-nin adı) İctimai Birliyinin / Fondun cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı daxili nəzarət sisteminin hazırlanması və həyata keçirilməsi üzrə könüllü əsasla **məsul şəxs** təyin edilsin.
2. Məsul şəxsə aşağıdakı vəzifələr həvalə edilsin:
 - terrorizm və çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizə sahəsində təşkilatın daxili qayda və prosedurlarının həyata keçirilməsinə nəzarət etmək;
 - Maliyyə Monitorinqi Xidməti ilə məlumat mübadiləsini rübdə 1 dəfə (rübdən sonrakı ayın 10-dək) məktub göndərməklə həyata keçirmək;
 - Monitorinq olunmalı əməliyyatlara dair hesabatlar hazırlamaq;
 - Bu sahədə İctimai Birliyin / Fondun əməkdaşlarına mütəmadi təlimlər keçirmək;
 - Bu sahədə yenilikləri izləmək və təşkilatı məlumatlandırmaq.

Əmr imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

(QHT-nin adı)

İctimai Birliyinin / Fondun rəhbəri:

İmza/Möhür

Əmrlə tanış oldum:

_____ *məsul şəxs*

_____ 2019-cu il

ƏMR

1. (Ad, soyad, ata adı) (QHT-nin adı) İctimai Birliyinin / Fondun cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı daxili nəzarət sisteminin tərkib hissəsi olan könüllü əsasla **daxili auditoru** təyin edilsin.
2. Daxili auditora aşağıdakı vəzifələr həvalə edilsin:
 - İctimai Birlik / Fond tərəfindən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı qaydalara əməl edilməsini yoxlamaq;
 - aşkar edilmiş nöqsanların aradan qaldırılmasına dair tövsiyələr vermək;
 - aparılmış yoxlamaların nəticələri və aşkar edilmiş hər bir faktın müvafiq qaydada sənədləşdirilməsini təmin etmək və təşkilatın rəhbərliyini məlumatlandırmaq;
 - daxili nəzarət sisteminin adekvatlığını təhlil etmək.

Əmr imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

(QHT-nin adı)

İctimai Birliyinin / Fondun rəhbəri:

İmza/Möhür

Əmrlə tanış oldum:

_____ *məsul şəxs*

_____ **2019-cu il**

ƏMR

1. (QHT-nin adı) İctimai Birliyinin / Fondun cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı daxili nəzarət sisteminin təkrib hissəsi olan aşağıdakı qaydalar və prosedurlar təsdiq edilsin:
 - I. müştərinin və benefisiarın eyniləşdirilməsi və verifikasiyası üzrə daxili qayda və prosedurlar;
 - II. monitoring olunmalı əməliyyatların aşkarlanması meyarları (indikatorlar);
 - III. şübhəli əməliyyatların aşkarlanması, qarşısının alınması və məlumatların Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə təqdim olunması üzrə qaydalar;
 - IV. məlumatların sənədləşdirilməsi və məxfiliyin təmin edilməsi qaydaları;
 - V. işə qəbul və işçilərin yoxlanması qaydaları.
2. Əmrin icrasına nəzarət məsul şəxsə _____ həvalə edilsin.
3. Qeyd edilən qayda və prosedurlar ildə ən azı bir dəfə yenilənsin.

Əmr imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

(QHT-nin adı)

İctimai Birliyinin / Fondun rəhbəri:

İmza/Möhür

Əmrlə tanış oldum:

_____ *məsul şəxs*

Təsdiq edilib _____ 2019-cu il

Qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən məlumatların sənədləşdirilməsi

və məxfiliyinin təmin edilməsi

Qaydaları

1. Məlumatların sənədləşdirilməsi qanunvericiliyin tələblərinə əməl edilməsi ilə bağlı əldə olunan və Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə təqdim olunan məlumatların qeydə alınması, surətinin çıxarılması və saxlanması ilə bağlı Qeyri-hökumət təşkilatı (bundan sonra “QHT”) tərəfindən görülməli olan tədbirlər sistemidir.

2. Maddi daşıyıcıda mətn formasında qeydə alınan və onu eyniləşdirməyə imkan verən müvafiq rekvizitlərə malik olan informasiya sənədləşdirilmiş informasiya (bundan sonra — sənəd) hesab olunur.

3. QHT tərəfindən aşağıdakı sənədlər qeydə alınmalı və saxlanılmalıdır:

- müştərinin, benefisiarın və ya səlahiyyətli nümayəndənin eyniləşdirmə və verifikasiya sənədləri;
- müştəri tərəfindən həyata keçirilmiş pul vəsaitləri və ya digər əmlakla əməliyyatlara dair sənədlər (hesabdan çıxarışlar, əməliyyatların aparılması üçün əsas və s.);
- xarici dövlətlərin siyasi xadimlərinin əməliyyatlarına dair əldə olunmuş məlumatlar və sənədlər;
- qeyri-adi əməliyyatların təyinatı və mahiyyəti ilə bağlı əldə olunmuş bütün məlumatlar və sənədlər, habelə bununla əlaqədar QHT tərəfindən hazırlanmış yazılı təhlil hesabatları;
- cari və şübhəli əməliyyatlar barədə Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə təqdim olunmuş məlumatlar və sənədlər, o cümlədən hər hansı bir əməliyyatın və ya işgüzar əlaqənin şübhəli olub-olmamasını müəyyən etmək məqsədilə aparılmış təhlil nəticəsində əldə olunmuş məlumatlar və sənədlər;
- Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin və nəzarət orqanının yazılı sorğuları və bu sorğulara verilmiş cavablar;
- Qanunun tələblərinə əməl edilməsi ilə bağlı həyata keçirilmiş nəzarət tədbirləri üzrə Ədliyyə Nazirliyi ilə aparılmış yazışmalar və sənədlər.

Bu sənədlər kagız formasında və ya elektron formada saxlanılmalıdır. Məlumatların qeydə alınması, saxlanması və məxfiliyinin təmin olunması üzrə məsul şəxslər sədr, icraçı direktor və layihə rəhbərləridir. Müştərilərin əməliyyatları barədə məlumatların birbaşa əldə olunması, emalı, təhlili, saxlanması və ötürülməsi prosedurları ilə əlaqəsi olmayan şəxslərin məlumatlara giriş imkanı məhdudlaşdırılır.

4. Qeyd olunan məlumatlar və sənədlər QHT tərəfindən qanunvericiliklə daha uzun müddət nəzərdə tutulmayıbsa, müştərinin hesabının bağlanmasından və müştəri ilə işgüzar münasibətlərə xitam verildikdən sonra ən azı beş il müddətində kagız və ya elektron məlumat daşıyıcılarında qeydiyyatı aparılmaqla saxlanılmalıdır. Sənədlər arxiv sənədlərinin saxlanması tələblərinə uyğun olaraq

mərkəzləşdirilmiş arxivdə saxlanılır. Bu müddət zərurət yarandığı təqdirdə nəzarət orqanları və ya Maliyyə Monitoringi Xidməti tərəfindən hər bir xüsusi halda uzadıla bilər.

5. Məlumatların qeydə alınması və saxlanması QHT tərəfindən sənədlərin reyestrinin aparılması vasitəsilə həyata keçirilir. Sənədlərin reyestri (bundan sonra — reyestr) QHT tərəfindən bu Qaydaların 3-cü bəndində nəzərdə tutulmuş məlumatların sənədləşdirilərək qeydə alındığı məlumat toplusudur. Reyestrə daxil edilən məlumatlar məxfi məlumatlar hesab edilir və reyestrə girişi olan səlahiyyətli şəxslərin siyahısı tərtib olunaraq rəhbərlik tərəfindən təsdiq olunur.

6. Reyestr elektron və ya kağız daşıyıcılarda saxlanıla bilər.

7. Reyestr məlumatlarının sığorta nüsxəsi yaradılır və ayrıca elektron daşıyıcıda heç bir lokal, yaxud global şəbəkəyə çıxış olmamaq şərti ilə saxlanılır.

8. Reyestrə məlumatlar buna xüsusi səlahiyyəti olan əməkdaşlar tərəfindən daxil edilir.

9. İnformasiyanın məhvinin, itməsinin, saxtalaşdırılmasının, habelə informasiyanın məhvi, modifikasiyası, surətinin çıxarılması, təcrid edilməsi üzrə sanksiyalaşdırılmamış hərəkətlərin qarşısının alınması məqsədi ilə reyestr informasiya mühafizə vasitələri və sistemləri ilə müdafiə olmalıdır.

10. Reyestrə sənəd haqqında məlumat müvafiq sənədin saxlanma müddəti başa çatanaqədər saxlanılır. Sənədlərin müəyyən edilmiş saxlanma müddətlərinin azaldılması qadağandır. Hər bir QHT öz mülahizəsinə görə sənədlərini onların əhəmiyyətini nəzərə alaraq daha uzun müddətdə saxlaya bilər.

11. Reyestrə daxil edilən hər bir məlumata ayrıca nömrə verilir və bu məlumatların əks olunduğu sənədlər arxivdə həmin nömrə əsasında eyniləşdirilir.

12. QHT sənədləşdirilmiş məlumatların təhlükəsizliyini, məxfi saxlanılmasını və səlahiyyəti olmayan şəxslər tərəfindən istifadə olunmamasını təmin etməlidir.

13. Müştərilərin əməliyyatları barədə məlumatların birbaşa əldə olunması, emalı, təhlili, saxlanması və ötürülməsi prosedurları ilə əlaqəsi olmayan şəxslərin məlumatlara giriş imkanının məhdudlaşdırılması və sənədlərinin mühafizəsini təmin etmək üçün sənədlərin istifadə üçün verilməsinin xüsusi icazə mexanizmi olmalı və onlardan yalnız qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məqsədlər üçün istifadə olunmasına nəzarət edilməlidir.

14. QHT-nin fəaliyyəti nəticəsində yaranan arxiv sənədlərinin mühafizəsi işi bilavasitə onların özləri tərəfindən həyata keçirilir.

15. Zəruri hallarda mərkəzləşdirilmiş arxivdə saxlanılan sənədlər müvəqqəti istifadə üçün yalnız rəhbərlik tərəfindən imzalanmış tələbnamə əsasında götürülə bilər. Tələbnamədə sənədlərin siyahısı göstərilir. Tələbnamə əsasında verilən sənədlər arxivin xüsusi qeydiyyat jurnalında təhvil alan şəxs tərəfindən imzalanmaqla arxiv işçisi tərəfindən qeydə alınır.

16. Müştərilərin əməliyyatları barədə məlumatların birbaşa əldə olunması, emalı, təhlili, saxlanması və ötürülməsi prosedurları ilə əlaqəsi olmayan şəxslərin məlumatlara girişi xüsusi icazə əsasında mümkündür.

Əlavə 5: İşə qəbul və işçilərin yoxlanmasına dair Qaydalar (nümunə)

Təsdiq edilib _____ 2019-cu il

İşə qəbul və işçilərin yoxlanmasına dair Qaydalar

QHT pul vəsaitləri və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə əlaqəli şəxslərin işə qəbul olunmasına yol verilməməsi və yüksək əxlaqi və peşə keyfiyyətlərinə cavab verən əməkdaşların işə götürülməsi üçün aşağıdakı tədbirləri həyata keçirir:

- namizədlərin və ya əməkdaşların təqdim etdikləri məlumatların doğruluğunun yoxlanması;
- namizədlərin və ya əməkdaşların cinayət törədilməsinə görə məhkumluluğunun olub olmaması barədə məlumat əldə edilməsi;
- namizədlərin əvvəlki iş yerlərindən xasiyyətnamə alınması;
- namizədlərin və ya əməkdaşların şəxsi və peşə keyfiyyətləri barədə digər məlumatların əldə edilməsi.

İşə qəbul CV əsasında həyata keçirilir və namizədlərə qarşı tələblər konkret iş təsvirində müəyyən edilir. Namizədlər yazılı imtahan, test, və/və ya müsahibə yolu ilə seçilir.

İşə qəbul namizədin ərizəsi əsasında, rəhbərin əmri ilə rəsmiləşdirilir və müvafiq əmək müqaviləsi bağlanaraq elektron sistemə daxil edilir.

Əlavə 6: Müştərinin və benefisiarın eyniləşdirilməsi və verifikasiyası üzrə daxili qayda və prosedurlar (nümunə)

1. Yeni müştəri ilə müqavilə bağlamazdan öncə təşkilat aşağıdakı sənədləri yoxlayır:
 - müştərinin (fiziki şəxsdirsə) şəxsiyyət vəsiqəsi;
 - müştərinin (hüquqi şəxsdirsə) qeydiyyat şəhadətnaməsi, VÖEN-i, hüquqi şəxslərin dövlət reyestrindən çıxarışı;
 - işgüzar əlaqənin məqsədi.
2. Eyniləşdirmə zamanı hüquqi şəxsin nizamnaməsi və dövlət qeydiyyatına alınması haqqında sənəd əsasında hüquqi şəxsin hüquqi ünvanı, təşkilati-hüquqi forması, təsisçilərin adı, həmçinin hüquqi şəxsin hüquqi statusu müəyyən edilməlidir.
3. Eyniləşdirmə üçün əldə edilən sənədlərin surəti müştərinin hesabının bağlanması və ya müştəri ilə hüquqi münasibətlərə xitam verildikdən sonra ən azı 5 il saxlanmalıdır.
4. Verifikasiya üçün: hüquqi şəxslərdə i) hüquqi şəxsin təqdim etdiyi məlumatlar hüquqi şəxslərin dövlət reyestrinə daxil edilən məlumatlarla üzləşdirilməli; ii) hüquqi şəxsin fəaliyyəti barədə kütləvi informasiya vasitələrindən, internet informasiya ehtiyatlarından və ya rəsmi nəşrlərdən məlumatlar əldə olunmalı; iii) əldə olunan yeni məlumatlar əvvəllər təqdim edilmiş eyniləşdirmə məlumatları ilə üzləşdirilməlidir.
5. Verifikasiya üçün: fiziki şəxslərdə: i) doğum haqqında şəhadətnamə, pasport, sürücülük vəsiqəsi və ya digər rəsmi sənəd əsasında doğum tarixi təsdiqlənməli; və ii) mənzil-kommunal xidməti və ya qeyri-yaşayış sahələrindən istismar haqqı üçün mədaxil qəbzləri, yaxud mülkiyyət hüququnun dövlət qeydiyyatına alınması haqqında daşınmaz əmlakın dövlət reyestrindən çıxarış, order, icarə və ya kirayə müqaviləsi əsasında yaşayış yeri üzrə qeydiyyat təsdiqlənməlidir.
6. Qeyri-rezidentlərin (əcənəbilərin) Azərbaycan Respublikasında bank hesablarının açılması, eləcə də pul vəsaitləri və ya digər əmlakla əməliyyatların aparılması əsasları hər bir halda araşdırılmalıdır.
7. Aşağıdakı hallarda müştərinin və benefisiarın eyniləşdirilməsi üçün tədbirlər görülməlidir ("Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Qanun, maddə 9.2):
 - a) işgüzar münasibətlər yaradılmasından əvvəl;
 - b) 15000 manat məbləğində (bundan sonra — limit) və ya bundan artıq məbləğdə həyata keçirilməsi gözlənilən hər hansı birdəfəlik əməliyyatdan əvvəl (bu hala həmçinin limit çərçivəsində həyata keçirilərək bir-biri ilə əlaqəsi olan və ümumi məbləği limitdən artıq olan bir neçə əməliyyat aiddir);
 - c) məbləğindən asılı olmayaraq hesab açılmadan həyata keçirilməsi gözlənilən pul köçürməsindən əvvəl;
 - d) pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və ya terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı olmasına şübhə və ya belə şübhə üçün kifayət qədər əsaslar yaradan hallar olduqda;
 - e) müştəri və ya benefisiarla bağlı əvvəllər təqdim edilmiş eyniləşdirmə məlumatlarının doğru olmadığı aşkarlandıqda.
8. Qeyd edilən sənədlər kağız daşıyıcıda və ya elektron formada saxlanıla bilər.

9. Müştərinin, benefisiarın və səlahiyyətli nümayəndənin eyniləşdirilməsi və verifikasiyası tədbirlərini həyata keçirə bilmədikdə və müştərinin onlarla işgüzar münasibətlərinin məqsədi və mahiyyəti barədə məlumat əldə edə bilmədikdə müvafiq əməliyyatı həyata keçirməməli, hesab açmamalı, işgüzar münasibətlər yaratmamalı, qeyd olunan eyniləşdirmə və verifikasiya tədbirləri işgüzar münasibətlər yaradıldıqdan sonra həyata keçirilə bilmədikdə isə bu münasibətlərə xitam verməli və bu barədə Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə məlumat təqdim etməlidir.

10. Siyahısı Maliyyə Monitorinqi Xidməti tərəfindən müəyyənləşdirilmiş və dərc olunmuş, cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasında, terrorçuluğun maliyyələşdirilməsində, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığı, habelə silahlı separatizmi, ekstremizmi və muzdluluğu dəstəkləməsində, narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsində iştirakı ehtimal olunan dövlətlərlə (ərazilərlə) əlaqədar olan əməliyyatlar yüksək riskli əməliyyat kimi qiymətləndirilməlidir.

11. Aşağıdakı müştərilər yüksək riskli müştərilər hesab edilməlidir:

- xarici dövlətlərin siyasi xadimləri – bu məlumat müştəridən alınmalı, açıq mənbə və xüsusi elektron məlumat bazasında yoxlanılmalıdır (World-Check, Faktiva, və s.);
- qeyri-rezident müştərilər – bura Azərbaycan vətəndaşı olmayan, lakin Azərbaycanda fəaliyyət göstərən və ya ölkə ərazisində olan əcnəbi və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslər aiddir;
- pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və ya digər əmlakın idarə olunması həvalə olunmuş hüquqi şəxslər;
- nominal saxlayıcı olan və ya sənədli adsız səhmlər buraxmış hüquqi şəxslər;
- siyahıları Maliyyə Monitorinqi Xidməti tərəfindən təsdiq olunmuş şəxslər;
- siyahısı Maliyyə Monitorinqi Xidməti tərəfindən təsdiq olunmuş dövlətlərin (ərazilərin) vətəndaşları, qeydiyyat, yaşayış və ya əsas fəaliyyət yeri həmin dövlətdə (ərazidə) olan şəxslər, eləcə də göstərilən dövlətlərdə (ərazilərdə) qeydiyyatdan keçmiş bankda hesaba malik olan şəxslər.

Əlavə 7: Şübhəli əməliyyatların aşkarlanması, qarşısının alınması və məlumatların Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə təqdim olunması üzrə Qaydalar (nümunə)

QHT öz işində əməliyyatların şübhəli olub-olmamasını aşkarlamaq üçün aşağıdakı meyarlardan (indikatorlardan) istifadə edir:

a) Müştərinin və ya nümayəndənin davranışına aid əlamətlər

- Eyniləşdirmə prosedurlarının həyata keçirilməsinə etiraz etməsi və ya müvafiq məlumatları əsassız gecikmələrlə təqdim etməsi;
- Mövcud olmayan əlaqə məlumatları təqdim etməsi;
- Təqdim etdiyi məlumatlarda uyğunsuzluqların və ziddiyyətli məqamların olması;
- Saxta sənədlər təqdim etməsi;
- Hüquqi şəxsi təmsil edən şəxs (nümayəndənin) həmin hüquqi şəxs barədə məlumata malik olmaması;
- Müqavilənin daha səmərəli şərtləri ilə maraqlanmadan, ona vaxtından əvvəl xitam verilməsi şərtlərinə qeyri-adi maraq nümayiş etdirməsi.

b) Bütün əməliyyatlara aid əlamətlər

- Müştərinin profilinə uyğun olmayan iri məbləğdə və ya yüksək intensivliklə xırda məbləğlərdə əməliyyatların aparılması;
- Yeni təsis edilmiş şirkət tərəfindən iri məbləğli əməliyyatların həyata keçirilməsi;
- Ofşor ərazilərdə qeydiyyatda keçmiş şəxslərlə bağlı əməliyyatların aparılması.

c) Köçürmə əməliyyatlarına aid əlamətlər

- Səbəbi/əsası/təyinatı göstərilməyən köçürmənin həyata keçirilməsi;
- Sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmayan və müştəri ilə müqavilə münasibətlərinə malik olmayan şəxsdən müştərinin bank hesabına «borc», «kredit», «ssuda», «qabaqcadan ödəniş» və ya «qrant» təyinatı ilə pul vəsaitlərinin köçürülməsi;
- Kifayət qədər izah olmadan bir neçə şəxs tərəfindən bir hesaba (şəxsə) köçürmənin həyata keçirilməsi;
- Hüquqi şəxs tərəfindən sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmayan fiziki şəxsə 3000 manat ekvivalentinə bərabər və ya ondan artıq olan, həmçinin məbləğindən asılı olmayaraq müntəzəm qaydada vəsaitlərin köçürülməsi;
- Avans olaraq köçürülmüş pul vəsaitlərinin müqabilində malların idxal edilməməsi (işlərin, xidmətlərin görülməməsi);
- Qeyri-hökumət və ya dini təşkilatın hesabına onun məqsədlərinə uyğun gəlməyən təyinatla pul vəsaitlərinin daxil olması.

Əməliyyat yalnız ətraflı araşdırmalar nəticəsində onun qeyri-adiliyini şərtləndirən əsasların tam olaraq aradan qalxmadığı halda şübhəli hesab olunur və Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə təqdim edilir. Müştərinin normal (adi) işgüzar praktikasına və ya münasibətlərinə uyğun olmayan qeyri-tipik, mürəkkəb, mövcud şəraitdə iri hesab olunan, rəşional iqtisadi mahiyyəti olmayan və eləcə də müəmmalı davranışı ilə müşayiət olunan bütün əməliyyatları qeyri-adi hesab olunur.

Yüksək riskli müştəri kateqoriyasına xüsusi diqqət yetirilməlidir. Əlamətlər yalnız əməliyyatların baş verdiyi kontekstdə qiymətləndirilməli və əməliyyatları şərtləndirən əsaslara xüsusi diqqət yetirilməlidir.

QHT-nin məsul şəxsi hər hansı şübhəli əməliyyat və ya məqsədi dəqiq bilinməyən əməliyyat barədə Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə məlumat verməlidir. Məlumat verildikdən sonra müvafiq araşdırmanın aparılması Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin səlahiyyətinə aid edilir.

Əlavə 8: Monitoring olunmalı əməliyyatların aşkarlanması meyarları (indikatorlar) (nümunə)

QHT-nin monitoring olunmalı əməliyyatların aşkarlanması meyarları MMX-nin müvafiq meyarlarına əsaslan⁵. Əsas diqqət şübhə doğuran əməliyyatların müəyyən edilməsinə yönəlməlidir.

Monitoring iştirakçıları 20 000 (iyirmi min) manat və ya ona ekvivalent xarici valyuta məbləğinə bərabər və ya bu məbləğdən yuxarı pul vəsaitləri və ya digər əmlakla nağd şəkildə həyata keçirilən əməliyyatlar barədə Maliyyə Monitoring Xidmətinə məlumat təqdim etməlidirlər⁶.

Məbləğindən asılı olmayaraq aşağıdakı pul vəsaitləri və ya digər əmlak, onlarla əməliyyatlar və ya belə əməliyyatların aparılmasına cəhdlər barədə məlumatlar QHT tərəfindən Maliyyə Monitoring Xidmətinə təqdim olunur⁷:

- pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın cinayət yolu ilə əldə edilməsi və ya terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı olmasına şübhə və ya belə şübhə üçün kifayət qədər əsaslar yaradan hallar;

- MMX tərəfindən müəyyən edilmiş dövlətlərin (ərazilərin) vətəndaşları ilə, qeydiyyat, yaşayış və ya əsas fəaliyyət yeri həmin dövlətdə (ərazidə) olan şəxslərlə, eləcə də göstərilən dövlətlərdə (ərazilərdə) qeydiyyatdan keçmiş bankda hesaba malik olan şəxslərlə əlaqədar pul vəsaitləri və ya digər əmlakla hər hansı əməliyyatlar. Bu əməliyyatlara xüsusi diqqət yetirməli, bu cür əməliyyatların açıq-aşkar iqtisadi və ya qanuni məqsədi olmadıqda onların təyinatını və mahiyyətini aydınlaşdırmalıdır və Maliyyə Monitoring Xidmətinə məlumat verilməlidir;

- xarici dövlətlərin siyasi xadimlərinin pul vəsaitləri və ya digər əmlakla əməliyyatları;

- Azərbaycan Respublikasının yurisdiksiyasından kənardakı anonim hesabdən pul vəsaitlərinin daxil olması və ya Azərbaycan Respublikasının yurisdiksiyasından kənara anonim hesaba pul vəsaitlərinin köçürülməsi.

- terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində barəsində sanksiya tətbiq edilməli olan şəxslərin, habelə bu şəxslərin sahibliyində və ya nəzarətində olan hüquqi şəxslərin, o cümlədən bu şəxslərin adından və ya onların tapşırığı ilə fəaliyyət göstərən fiziki və hüquqi şəxslərin aktivləri və həmin aktivlərlə əməliyyatlar. Terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində barəsində sanksiya tətbiq edilməli olan şəxslərin siyahısı Maliyyə Monitoring Xidməti tərəfindən təsdiq olunur, onun rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilir, və monitoring iştirakçılarına və monitoringdə iştirak edən digər şəxslərə göndərilir.

- transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığı, habelə silahlı separatizmi, ekstremizmi və muzdluluğu dəstəkləməsində, narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsində iştirakı ehtimal olunan, maliyyə əməliyyatlarının aparılması zamanı eyniləşdirmə məlumatlarının açıqlanması tələb olunmayan dövlətlərin (ərazilərin) vətəndaşları ilə, qeydiyyat, yaşayış və ya əsas fəaliyyət yeri həmin dövlətdə (ərazidə) olan şəxslərlə, eləcə də göstərilən dövlətlərdə (ərazilərdə) qeydiyyatdan keçmiş bankda hesaba malik olan şəxslərlə əlaqədar pul vəsaitləri və ya digər əmlakla hər hansı əməliyyatlar;

- tərəflərinin Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada dəqiq eyniləşdirilməsinin mümkün olmadığı, müştəri və ya benefisiar barədə eyniləşdirmə məlumatlarının təqdim edilməsindən imtina olunduğu, habelə müştəri və ya benefisiarla bağlı əvvəllər təqdim edilmiş eyniləşdirmə məlumatlarının doğru olmadığına aşkarlandığı əməliyyatlar.

⁵ 2010–cu il Mərkəzi Bankın tələbləri.

⁶ Monitoring iştirakçıları və monitoringdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən məlumatların Azərbaycan Respublikasının mərkəzi bankı yanında maliyyə monitoring xidmətinə təqdim olunması Qaydaları, Mərkəzi Bank, 2012.

⁷ Qanun, maddə 7.

Qeyd edilənlərə dair QHT-lər aşağıdakı məlumatları Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə təqdim edirlər⁸:

- əməliyyatın növü;
- əməliyyatın həyata keçirilmə tarixi (əməliyyatın icra olunub-olunmaması, icra olunubsa il, ay və gün göstərilməklə əməliyyatın həyata keçirildiyi tarix);
- həyata keçirilən əməliyyatın məbləği və valyuta növü;
- əməliyyat bank hesabı vasitəsilə həyata keçirildikdə həmin hesabın nömrəsi və hesaba xidmət edən bankın, onun filialının, şöbəsinin və ya digər ayrıca bölməsinin adı;
- əməliyyatı həyata keçirən fiziki və ya hüquqi şəxsin eyniləşdirilməsi üçün QHT tərəfindən alınmış zəruri məlumatlar:
 - fiziki şəxsə münasibətdə - şəxsiyyəti təsdiq edən sənəddə əks olunmuş məlumatlar (şəxsin soyadı, adı və atasının adı, vətəndaşlığı, onun doğulduğu yer və tarix, yaşadığı və ya qeydiyyatda olduğu yer, sənədin növü, seriyası və nömrəsi, verilmə tarixi və etibarlılıq müddəti, sənədi verən orqanın adı);
 - hüquqi şəxsə münasibətdə - hüquqi şəxsin adı, təşkilati-hüquqi forması, hüquqi ünvanı, qeydiyyat nömrəsi və ya VÖEN-i, qeydiyyat tarixi, mənsub olduğu ölkə;
 - fərdi sahibkara münasibətdə - bu Qaydaların 3.4.5.1-ci yarımbəndində nəzərdə tutulmuş məlumatlar və VÖEN;
 - benefisiar haqqında məlumatlar - benefisiarın hüquqi, fiziki və ya fərdi sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxs olmasından asılı olaraq şəxsiyyəti təsdiq edən sənəddə əks olunmuş məlumatlar, hüquqi şəxsə münasibətdə - hüquqi şəxsin adı, təşkilati-hüquqi forması, hüquqi ünvanı, qeydiyyat nömrəsi və ya VÖEN-i, qeydiyyat tarixi, mənsub olduğu ölkə, fərdi sahibkara münasibətdə şəxsiyyəti təsdiq edən sənəddə əks olunmuş məlumatlar və VÖEN;
 - əməliyyat nümayəndə tərəfindən həyata keçirilirsə - şəxsiyyəti təsdiq edən sənəddə əks olunmuş məlumatlar;
- əməliyyatın mahiyyətini, məqsədini, o cümlədən xronologiyasını təsvir edən məlumatlar;
- əməliyyatın şübhəli olmasını şərtləndirən əsaslar.

⁸ Monitorinq iştirakçıları və monitorinqdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən məlumatların Azərbaycan Respublikasının mərkəzi bankı yanında maliyyə monitorinqi xidmətinə təqdim olunması Qaydaları, Mərkəzi Bank, 2012.

Əlavə 9: QHT tərəfindən daxili nəzarət sistemlərinin hazırlanması ilə bağlı tələblərin icrasına dair Yoxlama Vərəqi

	Sənədin adı	Təsdiqlənmə statusu	Qeyd
1.	Məsul şəxsin təyin edilməsi barədə Əmr	Təsdiq edilib	Məsul şəxs: Məmmədov M.M.
2.	Daxili auditor təyin edilməsi barədə Əmr	Təsdiq edilib	Daxili auditor: Əliyev Ə.Ə.
3.	Daxili qayda və prosedurların təsdiq edilməsinə dair Əmr	Təsdiq edilib	
4.	Məlumatların sənədləşdirilməsi və məxfiliyin təmin edilməsi qaydaları	Təsdiq edilib	
5.	İşə qəbul və işçilərin yoxlanması qaydaları	Təsdiq edilib	
6.	Müştərinin və benefisiarın eyniləşdirilməsi və verifikasiyası üzrə daxili qayda və prosedurlar	Təsdiq edilib	
7.	Monitorinq olunmalı əməliyyatların aşkarlanması meyarları (indikatorlar)	Təsdiq edilib	
8.	Şübhəli əməliyyatların aşkarlanması, qarşısının alınması və məlumatların Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə təqdim olunması üzrə qaydalar	Təsdiq edilib	

Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi
Kollegiyasının 31 oktyabr 2014-cü il tarixli 10-
N nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir

Qeyri-hökumət təşkilatları, xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının Azərbaycan Respublikasındakı filial və ya nümayəndəlikləri tərəfindən “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə əməl edilməsinə nəzarətin həyata keçirilməsi

Q A Y D A L A R I

I. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1.1. “Qeyri-hökumət təşkilatları, xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının Azərbaycan Respublikasındakı filial və ya nümayəndəlikləri tərəfindən “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə əməl edilməsinə nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydaları” (bundan sonra - Qaydalar) “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (bundan sonra - Qanun) 4.0.9-cu, 6.1.5-ci, 6.5-ci maddələrindən, habelə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 18 aprel tarixli 391 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi haqqında Əsasnamə”nin 9.32-1-ci bəndindən irəli gələn vəzifələrin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.

1.2. Bu Qaydaların məqsədləri üçün aşağıdakı anlayışlardan istifadə edilir:

1.2.1. **nəzarət obyekti** - Qanunun 4.0.9-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş qeyri-hökumət təşkilatları, xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının Azərbaycan Respublikasındakı filial və ya nümayəndəliyi;

1.2.2. **nəzarət orqanı** - Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Qeydiyyat və notariat baş idarəsi;

1.2.3. **nəzarət tədbirləri** - nəzarət orqanı tərəfindən həyata keçirilən nəzarət tədbirlərinin məcmusudur;

1.2.4. **məsul şəxs** - nəzarət obyektinin rəhbəri tərəfindən Qanunun 12.1.8-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş səlahiyyətləri həyata keçirmək hüququ verilmiş fiziki şəxs;

1.2.5. **daxili nəzarət sistemi** - nəzarət obyekti tərəfindən pulların yuyulması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə üzrə həyata keçirilən və Qanunun 12-ci maddəsində nəzərdə tutulan kompleks daxili nəzarət tədbirləridir.

1.2.6. **“Fərdi elektron pəncərə”** - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Qeyri-hökumət təşkilatlarına elektron xidmətlərin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" 2013-cü il 20 noyabr tarixli 26 nömrəli Fərmanına əsasən yaradılmış elektron məlumat sistemidir.

1.3. Qaydalar qeyri-hökumət təşkilatları, xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının Azərbaycan Respublikasındakı filial və ya nümayəndəlikləri tərəfindən Qanunun 9-12-ci maddələrinin tələblərinə əməl edilməsinə nəzarətin həyata keçirilməsinin hüquqi və təşkilati əsaslarını müəyyən edir.

1.4. Nəzarət orqanı qeyri-hökumət təşkilatları, xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının Azərbaycan Respublikasındakı filial və ya nümayəndəlikləri tərəfindən təqdim olunmuş məlumatların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün tədbirlər görür, məlumatların

məxfiliyini və yalnız Qanunla nəzərdə tutulmuş məqsədlərin həyata keçirilməsi üçün istifadəsini təmin edir.

1.5. Qaydalar cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı hüquqpozmaların aşkar edilməsi, qarşısının alınması üçün hüquqi mexanizmin yaradılmasına, belə pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi istiqamətində nəzarət obyektindən istifadə olunması imkanlarını istisna edən şəraitin yaradılmasına, bu sahədə nəzarət obyektinin və cəmiyyətin maraqlarının qorunmasına yönəlmişdir.

1.6. Nəzarət tədbirləri həyata keçirilərkən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və ya terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi sahəsində hüquqpozmalara şərait yaradan halların müəyyən edilərək aradan qaldırılması ilə yanaşı onların təhlilinə və qabaqlayıcı tədbirlərə diqqət yetirilməlidir.

1.7. Nəzarət obyektləri ilə nəzarət orqanı arasında məlumat və sənəd mübadiləsi "Fərdi elektron pəncərə" elektron məlumat sistemi vasitəsilə aparıla bilər.

1.8. Nəzarət orqanı nəzarət obyektləri üçün cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə üzrə dövrü təlimləri təşkil edir.

II. NƏZARƏT TƏDBİRLƏRİNİN MƏQSƏDİ VƏ PREDMETİ

2.1. Nəzarət orqanı Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə, habelə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının aidiyyəti qətnamələrinə əsasən *terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində* barələrində sanksiyalar tətbiq edilməli olan fiziki və hüquqi şəxslər barədə nəzarət obyektlərini məlumatlandırmalıdır.

2.2. Nəzarət orqanı bu Qaydaların müddəaları çərçivəsində nəzarət obyektini tərəfindən Qanunun 9-12-ci maddələrinin aşağıdakı tələblərinə əməl edilməsinə nəzarət edir:

2.2.1. müştərilərin və *benefisiar mülkiyyətçilərin* eyniləşdirilməsi və verifikasiyası;

2.2.2. nəzarət obyektinin daxili nəzarət sistemi çərçivəsində müştərinin və ya *benefisiar mülkiyyətçinin* xarici dövlətlərin siyasi xadimlərinə aid olduğunun müəyyən edilməsinə dair tədbirlərin görülməsi;

2.2.3. mürəkkəb, iri həcmli qeyri-adi, habelə açıq-aşkar iqtisadi və ya qanuni məqsədi olmayan əməliyyatların təyinatının və mahiyyətinin aydınlaşdırılması və bununla əlaqədar yazılı təhlil hesabatının tərtib edilməsi;

2.2.4. eyniləşdirmə və verifikasiya sənədlərinin, pul vəsaitləri və ya digər əmlakla əməliyyatlara dair sənədlərin saxlanması;

2.2.5. məlumatların Qanunda nəzərdə tutulmuş müddət ərzində Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına təqdim olunması;

2.2.5-1. terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində aktivlərin dondurulması üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi;

2.2.6. daxili nəzarət sisteminin hazırlanmasına və həyata keçirilməsinə, bu sistemin minimum tələblərə cavab verməsinə.

2.3. Nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı sənədlər nəzarət obyektini tərəfindən hər bir müştəri üzrə ayrıca qovluqda saxlanılmalıdır.

2.4. Nəzarət obyektləri nəzarət orqanına təqdim etmək üçün öz yazışmaları üzrə kargüzarlığı aparmalı, həyata keçirdiyi layihələrin, maliyyə və mühasibat sənədlərinin, bağladığı müqavilələrin və digər sənədlərin təsdiq olunmuş surətlərini saxlamalıdır.

2.5. Kargüzarlıq sənədlərin daxil olduğu (imzalanaraq təsdiq olunduğu) müddətlər, bank və digər sənədlərin tərtib olunduğu və ya təqdim olunduğu tarixlər üzrə aparılır, hər bir sənədə nömrə verilir. Təsis sənədlərinə dəyişikliklər, qurumun fəaliyyətinə (ali və icra orqanlarının qərarları, protokolları və s.), qrant müqavilələrinə (layihələr, layihə üzrə təsdiqedicisi maliyyə və mühasibatlıq sənədləri ilə birlikdə) dair sənədlər ayrı-ayrı qovluqlarda saxlanılır.

III. NƏZARƏT TƏDBİRLƏRİNİN KEÇİRİLMƏSİ QAYDASI

3.1. Nəzarət tədbiri 30 gün ərzində həyata keçirilir. Nəzarət orqanının rəhbərinin yazılı razılığı əsasında nəzarət tədbirinin müddəti 30 gün artırıla bilər.

3.2. Nəzarət tədbiri plan üzrə və ya plandankənar keçirilir. Hər il dekabr ayında növbəti il üzrə nəzarət tədbirləri həyata keçiriləcək nəzarət obyektlərinin siyahısı hazırlanır və nəzarət orqanının rəhbəri tərəfindən təsdiq olunur. Siyahı tərtib olunarkən təşkilatların maliyyə dövrüyyəsi nəzərə alınır.

Plandankənar nəzarət tədbirləri aşağıdakı hallarda həyata keçirilir:

- Azərbaycan Respublikasının *Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası* və digər dövlət qurumlarından məlumatlar daxil olduqda;

- kütləvi informasiya vasitələrində məlumatlar yayıldıqda, fiziki və hüquqi şəxslərin, habelə nəzarət obyekti olan qurumun iştirakçılarının müraciətləri daxil olduqda;

- bilavasitə nəzarət orqanı tərəfindən pozuntular aşkar edildikdə.

3.3. Nəzarət tədbirlərini bilavasitə həyata keçirən əməkdaşların nəzarət obyekti ilə birbaşa və ya dolaylı yolla əlaqələri (o cümlədən onun rəhbəri və ya məsul şəxsləri ilə yaxın qohumluğu), yaxud onun fəaliyyətində maraqları olmamalıdır. Belə əlaqələri və maraqları olan şəxslər bu barədə nəzarət orqanının rəhbərinə məlumat verməli və nəzarət tədbirinə cəlb edilməməlidirlər.

3.4. Nəzarət tədbirlərinin həyata keçirilməsi nəzarət orqanının rəhbərinin daxili əmri ilə rəsmiləşdirilir.

3.5. Plan üzrə nəzarət tədbirinin başlanmasından azı 7 gün, plandankənar nəzarət tədbirindən isə azı 1 gün əvvəl onun həyata keçirilməsi barədə nəzarət obyektinə yazılı məlumat verilməlidir.

3.6. Nəzarət orqanı qanunvericiliklə müəyyən edilmiş funksiyaların icrası ilə əlaqədar zəruri məlumatların (sənədlərin) təqdim edilməsini, o cümlədən nəzarət orqanının tərtib etdiyi sorğu və rəqəsinin cavablandırılmasını nəzarət obyektindən tələb etmək, həmin məlumatlara (sənədlərə) baxış keçirmək və onların surətini çıxarmaq hüququna malikdir. Nəzarət tədbirinin keçirildiyi zaman əlavə izahatlar alına və müzakirələr keçirilə bilər.

3.7. Nəzarət obyektinin rəhbərləri və məsul şəxsləri, o cümlədən struktur bölmələrin rəhbərləri nəzarət orqanının fəaliyyətini çətinləşdirən hərəkətlərə yol verməməli və nəzarət tədbirlərinin həyata keçirilməsinə şərait yaratmalıdırlar.

3.8. Tələb olunan məlumatlar (sənədlər) vaxtında təqdim edilmədikdə və ya mövcud olmadıqda bu barədə protokol tərtib olunur, protokolda nəzarət obyektinin rəhbərinin və məsul şəxsinin məsələ ilə bağlı yazılı izahatı əks olunur.

3.9. Nəzarət orqanı nəzarət tədbirlərinin həyata keçirilməsi çərçivəsində dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarına, hüquqi şəxslərə sorğularla müraciət edə bilər, fiziki şəxslərdən tələb olunan sənədləri əldə edə bilər.

IV. NƏZARƏT TƏDBİRİNİN NƏTİCƏLƏRİNİN RƏSMİLƏŞDİRİLMƏSİ

4.1. Nəzarət tədbirinin nəticələri aktla rəsmiləşdirilir. Nəzarət tədbirinin nəticəsi üzrə bu Qaydaların 4.4.3 və 4.4.4-cü yarımbəndlərində göstərilən hallar aşkar olunduqda Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin rəhbərliyinə bu barədə məlumat verilir.

4.2. Aktda aşağıdakılar əks olunur:

4.2.1. nəzarət obyektinin adı, təşkilati-hüquqi forması, qeydiyyat tarixi və nömrəsi, rəhbərinin və məsul şəxsinin adı, soyadı, atasının adı;

4.2.2. nəzarət tədbirinin tarixi, əhatə etdiyi dövr, həyata keçirilməsi barədə təşkilata göndərilmiş xəbərdarlığın tarixi və nömrəsi;

4.2.3. nəzarət tədbirini icra etmiş vəzifəli şəxs (şəxslər), aktın tərtib olunma tarixi və tərtib etdiyi şəxs (şəxslər);

4.2.4. nəzarət tədbiri ilə əhatə edilmiş sahələr (sənədlər), aşkar olunmuş qanun pozuntuları və ya çatışmazlıqlar, nəzarət obyektinin pulların yuyulması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində tələblərə uyğun-olub olmaması;

4.2.5. nəzarət obyektinə fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi və ya aşkar olunmuş çatışmazlıqların aradan qaldırılması barədə tövsiyələr, pozuntularla bağlı görülməsi zəruri olan tədbirlər üzrə təkliflər;

4.3. Nəzarət tədbiri üzrə akt tədbir başa çatdıqdan sonra 30 gün ərzində tərtib edilir və nəzarət orqanının rəhbəri tərəfindən təsdiq olunur.

4.4. Nəzarət tədbirlərinin həyata keçirilməsi nəticəsində nəzarət obyektinə barəsində aşağıdakı qərarlar qəbul oluna bilər:

4.4.1. qanun pozuntusunun aşkar olunmaması haqqında;

4.4.2. inzibati xətanın əlamətləri aşkar olunduqda, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalara Məcəlləsində müəyyən edilmiş müddətlərdə və qaydada inzibati xəta haqqında iş üzrə icraata başlanılması və aşkar olunmuş pozuntuların aradan qaldırılması haqqında;

4.4.3. cinayət əlamətləri aşkar edildikdə, toplanmış materialların aidiyyəti üzrə prokurorluğa, təhqiqat və ya istintaq orqanlarına göndərilməsi haqqında;

4.4.4. digər qanun pozuntuları aşkar edildikdə, toplanmış materialların qanunla nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsi və aşkar olunmuş pozuntuların aradan qaldırılması məqsədilə aidiyyəti qurumlara göndərilməsi haqqında.

4.5. Nəzarət tədbiri üzrə akt tərtib olunduqdan sonra aşkar olunmuş pozuntular və çatışmazlıqlar barədə məlumat nəzarət obyektinin "Fərdi elektron kabineti"ndə yerləşdirilir və onun ünvanına göndərilir.

4.6. Nəzarət obyektinə müvafiq nəzarət tədbiri nəticəsində aşkar olunmuş qanun pozuntularının və ya çatışmazlıqların 15 gün ərzində aradan qaldırılması barədə nəzarət orqanına məlumat verməlidir.

4.7. Nəzarət obyektində aşkar olunmuş qanun pozuntuları və bununla bağlı tətbiq olunmuş tədbirlər barədə nəzarət orqanı tərəfindən Azərbaycan Respublikasının *Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına* məlumat verilməlidir.

V. NƏZARƏT ORQANININ ƏMƏKDAŞLARININ HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

5.1. Nəzarət orqanının əməkdaşlarının hüquqları aşağıdakılardır:

5.1.1. nəzarət obyektinə daxil olmaq, nəzarət məqsədilə lazımı sənədləri əldə etmək, nəzarət obyektinin rəhbərindən və məsul şəxsinə izahat tələb etmək;

5.1.2. nəzarət obyektinin müştərilərinin əməliyyatlarına aid zəruri məlumatların verilməsini və onlara dair izahatı tələb etmək;

5.1.3. nəzarət obyektində sənədləşmənin kompüter vasitəsi ilə aparıldığı və orada saxlanıldığı halda həmin məlumatlarla tanış olmaq, onların nəzarət obyektinə tərəfindən təsdiq olunmuş surətlərini əldə etmək;

5.1.4. nəzarət obyektinin məsul şəxsi ilə yoxlanılan məsələlər barədə müzakirələr aparmaq;

5.1.5. xidməti vəzifələrinin icrası ilə əlaqədar digər hüquqları həyata keçirmək.

5.2. Nəzarət orqanının əməkdaşlarının vəzifələri aşağıdakılardır:

5.2.1. "Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, digər normativ hüquqi aktlara və bu Qaydalara riayət etmək;

5.2.2. xidməti vəzifələrini, rəhbəri tərəfindən verilmiş əmr, göstəriş və tapşırıqları peşəkarlıqla və vicdanla yerinə yetirmək;

5.2.3. nəzarət obyektinin təmsilçiləri ilə nəzakətlə davranmaq;

5.2.4. sənədlərə diqqətlə yanaşmaq, onların itirilməsi və ya korlanmasının qarşısını almaq;

5.2.5. nəzarət tədbiri zamanı nəzarət obyektinin fəaliyyətinə maneə yaratmamaq;

5.2.6. təqdim olunmuş sənədlərin konfidensiallığını təmin etmək;

5.2.7. yaranan hər hansı mübahisəli məsələni müvafiq etik davranış qaydalarına uyğun olaraq və peşəkarcasına həll etmək, onlar barədə təxirə salınmadan rəhbərliyinə məlumat vermək.

VI. NƏZARƏT ZAMANI NƏZARƏT OBYEKTİNİN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

- 6.1. Nəzarət obyekti aşağıdakı hüquqlara malikdir:
 - 6.1.1. nəzarət tədbirinin həyata keçirilməsinə əsas yaradan sənədlərlə tanış olmaq;
 - 6.1.2. nəzarət orqanının əməkdaşlarının xidməti vəsiqələri ilə tanış olmaq;
 - 6.1.3. nəzarət tədbirinin nəticələrini müzakirə etmək və onlara dair münasibət bildirmək;
 - 6.1.4. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada nəzarət tədbirinin nəticələrindən yuxarı orqana və ya məhkəməyə şikayət etmək.
- 6.2. Nəzarət obyektinin rəhbəri və məsul şəxsi aşağıdakı vəzifələri həyata keçirir:
 - 6.2.1. nəzarət tədbirinin həyata keçirilməsi üçün nəzarət orqanının əməkdaşlarına lazım olan sənədləri, onlardan çıxarışları təqdim etmək, təqdim edilməsi tələb olunmuş sənədləri təsdiq etmək;
 - 6.2.2. nəzarət orqanının əməkdaşlarına nəzarət obyektində ayrıca yer ayırmaq, nəzarət sənədlərinin qorunmasını, habelə nəzarətin aparılması üçün tələb olunan surətçıxarma və digər texnikadan istifadə imkanının yaradılmasını təmin etmək;
 - 6.2.3. nəzarət tədbiri zamanı yaranan bütün məsələləri çevik şəkildə həll etmək;
 - 6.2.4. nəzarət orqanı əməkdaşlarının hüquqlarına riayət edilməsini təmin etmək.